•ПОДПИСКА•

18 ՓԵՏՐՎԱՐ 1998 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 26 (1529)

Ազգ

Azg
armenian daily

Ադրբեջանը սպասում է Հայաստանի նախագահական ընտրություններին

ԲԱՔՈՒ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի արտաքին քաղաքականության գլխավոր պետական խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն «Միլլաթ» թերթին տված հարցազրույցի ժամանակ նշել է, որ ներկա քաղաքական իրավիճակում թուրքական եւ հայկական զորքերի կենտրոնացումը սահմանային շրջանում առճակատման վտանգ չի ստեղծում:

Նրա կարծիքով, ներքաղաքական բարդ իրավիճակը Հայաստանում պայմանավորված է ներքին հակասություններով: «Ղարաբաղի անջատականները զավթել են իշխանությունը», Գուլուզադեի խոսքերով. «նրանք չեն կարող արտահայտել հայ ժողովրդի շահերը»: «Երեւանը ձեռնարկել էր հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործը, բայց Ղարաբաղի անջատականները խանգարեցին դրան: Թե ինչ ընթացք կստանա հակամարտությունը, պարզ կդառնա միայն Հայաստանում նախագահական ընտրություններից հետո», նշել է նա:

ՀԱՅԱՑՔ ԴՐՍԻՑ

Հայաստանի նոր ղեկավարները Ռուսաստանի բարեկամներն են Լ. Տեր-Պետրոսյանից ոչ պակաս չափով

Հարցազրույց Կոնստանտին Զատուլինի հետ

ԼՈՒՍԻՆԵ ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ
Մոսկվա

Ղարաբաղյան շարժման տասնամյակի առթիվ Ստեփանակերտում եւ Երեւանում հյուրերի են սպասում: Հայաստանի հավատարիմ բարեկամների թվում Մոսկվայից Երեւան մեկնեց ԱՊՀ երկրների ինստիտուտի տնօրեն եւ այժմ արդեն Մոսկվայի քաղաքապետի խորհրդական Կոնստանտին Զատուլինը: Առիթից օգտվելով, նրան մի քանի հարց տվեցինք:

– Կոնստանտին Ֆյոդորովիչ, Ռուսաստանում ինչպե՞ս են գնահատում Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակը:

– Աստիճանաբար գնահատականները դառնում են առավել հավասարակշռված: Սկզբում Ռուսաստանում շատերը (թե կառավարությունում եւ թե Պետդումայում) անպատրաստ էին իշխանության փոփոխմանը, ինչը մեկ անգամ եւս վկայում է ի վնաս մեր քաղաքական ընտրախավի:

Ես հիշում եմ արմատական ժողովրդավարական մամուլի հիացմունքը «Նեզավիսիմայա գազետայում» Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ուղղված նամակի առթիվ: Մեր արմատական ժողովրդավարները, որոնց արդարացիորեն կասկածում են ազգային շահերի մշտական զիջումների եւ Ռուսաստանի տարածքի ու շահերի կորստի պատճառած մազոխիստական հաճույքի մեջ, այս հարցում ընկերներ են փնտրում: Եվ Տեր-Պետրոսյանի ելույթի մեջ նրանք զգացին Խորհրդային Միության տրոհման ժամանակներից իրենց այնքան ծանոթ նոտան. ավելի լավ է զիջել, գնալ միջազգային հանրության ընդառաջ: Այդ ճանապարհում Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի պատճառած մեծ հիասթափությունը փոքր-ինչ սասանվեց Գալինա Ստարովոյտովայի, Անդրեյ Նույկինի կողմից. ժողովրդավարների ճամբարում գոյություն ունի բոլոր պարագաներում Հայաստանին աջակցելու շարժում: Իրավիճակը փոքր-ինչ ավելի լավ իմանալով, հայերի հետ շփվելով, տեղեկատվության սեփական աղբյուրներ ունենալով, նրանք այլ գնահատական տվեցին եւ դրանով իսկ աններդաշնակություն մտցրին այն ձայների ընդհանուր ժխորի մեջ, որոնք դատապարտում են պատերազմի կուսակցությանը եւ ողջունում խաղաղության կուսակցությանը, եթե օգտագործենք Հայաստանի նախկին նախագահի հրաժեշտի խոսքի տերմինաբանությունը:

Տես • էջ 5

ԿԸՀ

Հայաստանում ինչպես ասես նախագահի թեկնածու

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 17-ին սկսվեց հանրապետության նախագահի թեկնածուների առաջադրման մասին փաստաթղթերի ներկայացումը ԿԸՀ:

Ժամը 18:30-ի դրությամբ ՀՀ ԿԸՀ քաղաքացիական նախաձեռնության կարգով առաջադրման հայտ է ներկայացվել ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանի (11 հայտ), ՀՀ վարչապետ, ՀՀ նախագահի ժամանակավոր պաշտոնակատար Ռոբերտ Քոչարյանի (6 հայտ), ԻՄ նախագահ Պարույր Հայրիկյանի (4 հայտ) թեկնածությունների համար: Մեկական հայտեր են ներկայացված «ՄՅՈՒԴ» իրավական կոնցեռնի նախագահ Յուրի Մկրտչյանի, «Հայէլեկտրամեքենա» ԲԸ տնօրեն Կարեն Դեմիրճյանի, ԱԺ պատգամավոր Դավիթ Շահնազարյանի, «Նոր ուղի» կուսակցության նախագահ Աշոտ Բլեյանի, պատմաբան եւ գրող Արտաշես Ագոզյանի թեկնածությունների առաջադրման համար:

ԿԸՀ են ներկայացվել կուսակցությունների բարձրագույն մարմինների որոշումները լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Վիգեն Խաչատրյանին, «Հայաստանի հայ հավաք» կուսակցության նախագահ Տիգրան Սահակյանին, Հայկոմկուսի նախագահ Սերգեյ Բադալյանին, Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Արամ Սարգսյանին եւ ԻՄ նախագահ Պարույր Հայրիկյանին առաջադրելու մասին:

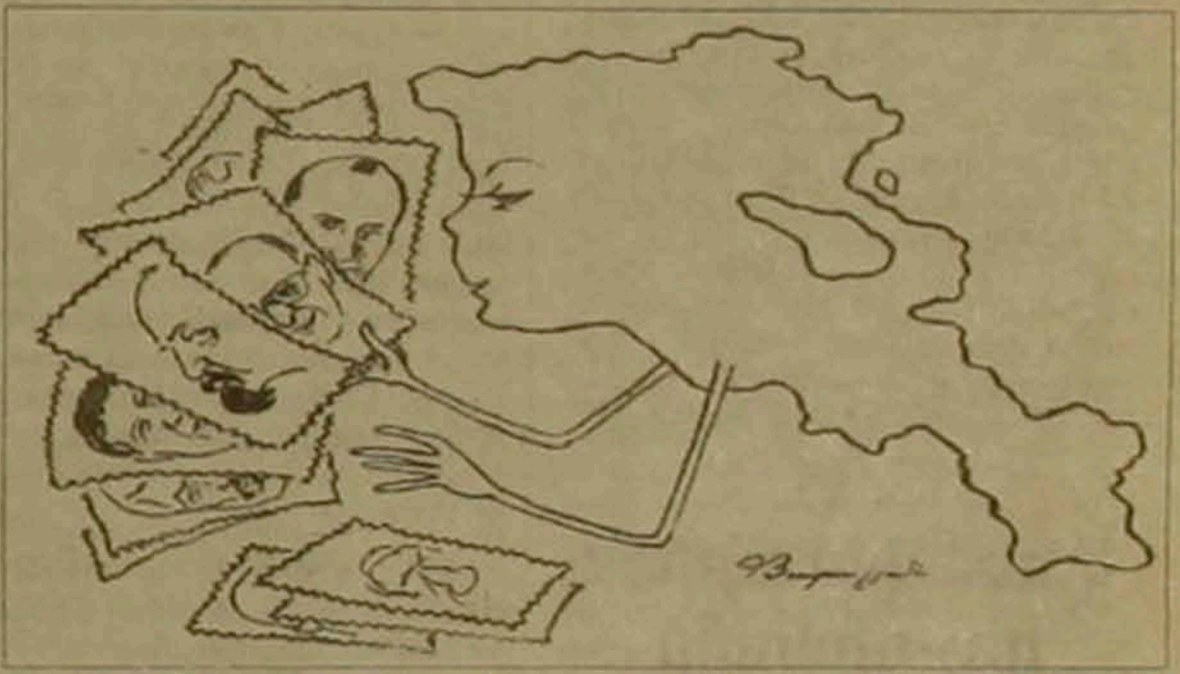

Ելցինի վերջին նախազգուշացումը կառավարությանը

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինն այսօր կառավարությանը նախազգուշացրել է, որ եթե վերջինս չկարողանա հաջողությամբ իրագործել ռազմավարական խնդիրները, ապա ինքը կառավարությանը պաշտոնաթող կանի:

«Ուղերձից ուղերձ խոսում եմ իրական բյուջեի, չվճարումների վերացման, արդյունաբերական քաղաքականության, պետական միջոցների խնայողության անհրաժեշտության մասին: Այլեւս չեմ կրկնի», ըստ ԻՏԱՌ–ՏԱՍՍ-ի, հայտարարել է նախագահը՝ այսօր ելույթ ունենալով խորհրդարանի պատգամավորների առջեւ:

«Եթե կառավարությունն ի վիճակի չէ լուծելու այս ռազմավարական խնդիրները, ապա մենք այլ կառավարություն կունենանք», ասել է նախագահը:

Սփյուռքի խորհրդարանականների հավաքը Երեւանում, առաջիկա հոկտեմբերին

Օտտավայից, Կանադայի խորհրդարանում միակ հայ պատգամավոր, տեղի Լիբերալ կուսակցության անդամ Սարգիս Ասատուրյանի գրասենյակից երեկ ստացված հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ սփյուռքի հայ պատգամավորների միջազգային խորհրդաժողովը, որ նախապես որոշվել էր կայացնել Կանադայում, ապրիլի 18-26-ը, կայանալու է Երեւանում, հոկտեմբերի 10-17-ը: Պրն Ասատուրյանն այս կապակցությամբ տեղեկացրել է, որ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել իր, Կանադայում Հայաստանի դեսպան Արմեն Բախտիարյանի եւ ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Խոսրով Հարությունյանի միջեւ: «Ես շատ գոհ եմ դեսպանի եւ Հայաստանի խորհրդարանի նոր նախագահի հետ համագործակցությունից: Խորհրդաժողովը Երեւան տեղափոխելը կնվազեցնի ճանապարհորդական պահանջները եւ կապահովի ամենամեծ մասնակցություն», ասել է պրն Ասատուրյանը:

Սփյուռքում հայ ծագումով խորհրդարանականների միջազգային առաջին խորհրդաժողովն ազատ եւ բաց ժողովրդավարական ֆորում է լինելու, որն առիթ կտա տարբեր երկրներից ժամանող պատգամավորներին գաղափարներ փոխանակել, տեւական կապ հաստատել միմյանց միջեւ եւ նպաստել Հայաստանի զարգացող տնտեսությանը, կարդում ենք հաղորդագրության մեջ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ղեկավարության կազմն ամբողջացավ

Յուրի Բախշյանն ու Ալբերտ Բազեյանը՝ փոխնախագահներ

ԱԺ-ի փետրվարի 17-ի նիստում ամբողջությամբ ընդունվեցին «Երեւանի ոսկերչական գործարան» փակ բաժնետիրական ընկերությանը, «Արմենմոտոր» ՓԲԸ-ին հարկային արտոնություններ տալու մասին օրենքների նախագծերը: Առաջին ընթերցմամբ՝ ՀՀ պետական սահմանի մասին ՀՀ օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը:

Վավերացվեցին չորս միջազգային պայմանագրեր՝ ա) Ազգային փոքրամասնությունների պաշտպանության մասին շրջանակային կոնվենցիա (ստորագրված 1995 թ. փետրվարի 1-ին), բ) ՀՀ կառավարության եւ Ռումինիայի կառավարության միջեւ օդային հաղորդակցության մասին (ստորագրված 1996 թ. մարտի 25-ին, Երեւանում), գ) ՀՀ կառավարության եւ Ռումինիայի կառավարության միջեւ միջազգային ավտոտրանսպորտային փոխադրումների մասին (նույն օրը), դ) ՀՀ-ի եւ ՌԴ-ի միջեւ ՀՀ տարածքում ռուսական ռազմական բազայի գտնվելու հետ կապված գործերով իրավասության եւ փոխադարձ իրավական օգնության հարցերի մասին (29 օգոստոսի 1997 թ., Մոսկվա):

Ամբողջությամբ ընդունվեց Հեռուստահաղորդակցության օրենքի նախագիծը: Օրենքը սահմանում է ՀՀ տարածքում հեռուստահաղորդակցության բնագավառում գործունեության իրականացման իրավական հիմքերը, դրա մասնակիցների իրավասությունը եւ պատասխանատվությունը, ինչպես նաեւ հեռուստահաղորդակցության ծառայություններից օգտվողների իրավունքների պաշտպանության նորմերը:

Տես • էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

Քոֆի Անանը Բաղդադում կբանակցի Հուսեյնի հետ

17 ՓԵՏՐՎԱՐ, RFI: Այսօր հայտարարվեց, որ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Քոֆի Անանը հինգշաբթի Նյու Յորքից կթռչի Բաղդադ եւ ուրբաթ օրը կսկսի բանակցել Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնի հետ: Իրաք մեկնելուց առաջ Քոֆի Անանը կհանդիպի ՄԱԿ-ի ԱԽ-ի մշտական անդամ հինգ երկրների, ինչպես նաեւ խորհրդի 15 անդամ երկրների ներկայացուցիչների հետ: Ֆրանսիայի եւ Ռուսաստանի կարծիքով, դա Իրաքի եւ ՄԱԿ-ի հակամարտության կարգավորման վերջին հնարավորությունն է:

Թուրքերը հարեւան երկրներին մեղադրեցին քրդերին աջակցելու մեջ

17 ՓԵՏՐՎԱՐ, RFI: Թուրքական բանակի հրամանատարությունը մեղադրեց Թուրքիային սահմանակից երկրներին Հունաստանին, Իրանին, Սիրիային, Իրաքին, որ, ինչպես պնդում է թուրքական կողմը, այդ երկրներն աջակցում են քուրդ ապստամբներին:

Խորվաթիան շարունակում է ոտնահարել սերբերի իրավունքները

17 ՓԵՏՐՎԱՐ, BBC: Խորվաթիայից վերադառնալով միջազգային դիտորդները կոչ արեցին Խորվաթիայի կառավարությանը հաշտեցման հարցում ավելի եռանդուն ջանքեր թափել Արեւելյան Սլավոնիայում, որը մեկ ամիս առաջ հանձնվել էր Զագրեբի վերահսկողությանը: Այդ տարածաշրջան այց կատարելուց հետո միջազգային դիտորդների խումբը երկյուղ էր հայտնել այն կապակցությամբ, որ Խորվաթիայում եւ Արեւելյան Սլավոնիայում բնակվող սերբերը, ինչպես եւ նախկինում, իրենց անվտանգ չեն զգում եւ նրանցից ոմանք ստիպված են լքել իրենց տները: Դիտորդները նախազգուշացրին, որ Զագրեբը ոչ մի միջազգային օգնություն չի ստանա, եթե հետագայում եւս մշտական բնակության վայրեր վերադարձած սերբերի հանդեպ շարունակի վարել խտրականության քաղաքականություն կամ էլ ոտնահարի նրանց սեփականության իրավունքները:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Ազգային ժողովի հատուկ նիստ փետրվարի 20-ին

Փետրվարի 16-ին կայացավ ԼՂՀ ԱԺ նախարարության հերթական նիստը։ Արցախահայության ազգային-ազատագրական պայքարի 10-րդ տարեդարձի կապակցությամբ ԱԺ հատուկ նիստ հրավիրելու մասին տեղեկատվությամբ հանդես եկավ հանրապետության օրենսդիր մարմնի խոսնակ Օ. Եսայանը։ Որոշվեց ԱԺ հատուկ նիստ հրավիրել փետրվարի 20-ին։ Պատգամավորներին ներկայացվելիք օրակարգը ներառում է «ԼՂԻՄ մարզխորհրդի 1988 թ. փետրվարի 20-ի արտահերթ նիստի 10-րդ տարեդարձի կապակցությամբ ԼՂՀ ԱԺ հայտարարության մասին» եւ «Արցախահայության ազգային-ազատագրական պայքարի 10-րդ տարեդարձի կապակցությամբ համաներում հայտարարելու մասին» հարցերը։ Որոշվեց նաեւ ԱԺ հատուկ նիստին հրավիրել ԼՂՀ առաջին գումարման ԳԽ պատգամավորներին։ ԼՂՀ տեղեկատվության եւ մամուլի վարչության տեղեկատվությամբ, նախագահության անդամները հավանություն տվեցին ԼՂԻՄ մարզխորհրդի 88 թ. փետրվարի 20-ի արտահերթ նիստի 10-րդ տարեդարձի կապակցությամբ ԼՂՀ ԱԺ հայտարարության տեքստի նախագծին՝ այն երաշխավորելով ԱԺ հաստատմանը։ Երաշխավորվեց նաեւ հոբելյանի կապակցությամբ համաներում հայտարարելու մասին որոշման նախագիծը։

ԼՂՀ կառավարության կոչ-դիմումը

ԼՂՀ տեղեկատվության եւ մամուլի վարչության տեղեկատվությամբ, 97 թ. նոյեմբերին հանրապետության կառավարությունը նախաձեռնել է համահայկական դրամահրային վիճակախաղի անցկացումը, որից ստացված ողջ հասույթը կօգտագործվի ԼՂՀ հզորացման եւ կայացման նպատակով։ Խաղարկությունը կանցկացվի 98 թ. մայիսի 9-ին՝ հաղթանակի, ԼՂՀ բանակի ստեղծման եւ Շուշիի ազատագրման օրը։ 500 հազար տպաքանակով վիճակախաղի տոմսերը կտարածվեն Արցախում, Հայաստանում եւ սփյուռքում։ Ի դեպ, սփյուռքում տոմսերի տարածումն ստանձնել է ՀՅԴ-ն։ «Նկատի ունենալով, որ միջոցառման հաջող անցկացումը կունենա ոչ միայն տնտեսական, այլեւ քաղաքական նշանակություն՝ ցուցադրելով հայության նվիրվածությունը Արցախի վերածննդի եւ հզորացման գաղափարին, ԼՂՀ կառավարությունը դիմում է ողջ սփյուռքահայությանը, նրա բոլոր կառույցներին եւ մարմիններին եւ կոչ անում ամենայն աջակցություն ցուցաբերել համահայկական դրամահրային տոմսերի տարածմանն ու իրացմանը։

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Բ. Արարքցյան. Մեր ձայնը միշտ կլսվի

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ «Հանրապետություն» խմբակցությունում ներկայումս ընդգրկված է 53 պատգամավոր՝ ՀՀՇ-ից, ՌԱ(ԼԴ)Կ-ից, ՔԴՄ-ից, հնչակյան կուսակցությունից, կան նաեւ մի շարք անկախ պատգամավորներ», փետրվարի 17-ին նշեց այդ խմբակցության նախագահ, ԱԺ նախկին նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը։

«Արդեն իսկ խորհրդարանում զգացվում է «Հանրապետություն» խմբակցության ազդեցությունը։ Ես համոզված եմ, որ խմբակցությունը կենսունակ է եւ խորհրդարանում ամբողջ ուժով կաշխատի», ավելացրեց Բ. Արարքցյանը։

Ինչ վերաբերում է «Հանրապետություն» միավորման ապագային, որի կազմից դուրս են եկել երկու կուսակցություններ, մամուլում խոսվում է նաեւ ՔԴՄ-ի հեռանալու մասին, պրն Արարքցյանը պարզաբանեց, թե ներկայումս քննարկվում են եւ խմբակցության, եւ միավորման աշխատանքների նոր մեխանիզմներ ու աշխատանքային կանոնակարգ ստեղծելու հարցերը։ «Իհարկե, նոր կարգավիճակը ստիպում է նոր մոտեցումներ մշակել։ Բայց, կրկնում եմ, մեր ձայնը միշտ կլսվի խորհրդարանում», եզրափակեց Բաբկեն Արարքցյանը։

ԱՀԱԶԱՆԳ

Արքունական ժպիտների վարագույրը

Ցավալիորեն զանազան տեղերից արդեն լուրեր են հասնում մեր ականջներին, որ կազմավորվող ընտրական հանձնաժողովներն ու այդ գործընթացին հետամուտ մարդիկ ջանադրաբար գործի են անցնում՝ իրականացնելու իրենց վերապահված դերն այնպես, ինչպես արել են միշտ։ Չհաշված ժողովրդական ալիքի բարձրակետի սկզբում եղած առիթները։

Հերթական ընտրախաղն ի սկզբանե ի չիք է դարձնում վերակազմավորված հավատը, որի վրա թքած ունեն բոլոր նրանք, ում համար կարեւորը «կայունությունն» է, այսինքն՝ սեփական աթոռի անձեռնմխելիությունը։ Չեմ ուզում լինել այն հասարակության ժառանգորդը, որ կարծում էր, թե «անհրազեկ ու միամիտ» Ստալինը Բերիայի պատճառով ստիպված էր մեղսագործ կոչվել։ Ժամանակն ամեն ինչ տեղը դրեց։ Բայց միեւնույն ժամանակ ուզում եմ հուսալ, որ անձը, ում կուռք են դարձնում, այնքան էլ հակամետ չէ ոգեւորությամբ ընդունելու ստեղծված իրադրությունը, եւ կամ չի պատկերացնում, ինչպես են «ներքեւներում» խառնվել իրար։

Եթե Ռ. Քոչարյանը (Վ. Սարգսյանի հետ) այն անձն է, որ իսկապես կանխեց ահագնացող վտանգը եւ որի հետ ժողովուրդը ազգային հիմնախնդիրների լուծման հույսեր է կապում, ապա չպետք է թույլ տա, որ որեւէ խաղ արատավորի այն վարկանիշը, որը «ղարաբաղյան մաֆիա» եւ նման ապազգային որակումների դիմաց չի սասանվում, բայց վերոնշյալ անազնիվ տուրեւառության դեպքում պարզապես կփլուզվի։

Եթե Ռ. Քոչարյանի ու ազգային իղձերի համար պայքարի ելած իր գործընկերների («թիմի» մասին այս համատեքստում խոսելն անիմաստ է, քանի որ այնտեղ վաղուց կան «փափուկ» տեղում ծվարածներ) նպատակն իր պետությամբ հպարտ ժողովուրդ ունենալն է, ուրեմն պիտի կարողանա համապատասխանել այդ ժողովրդի պատկերացումներին, որպես պետության խորհրդանիշ անաղարտ լինել։ Իսկ նրանց, ովքեր թերահավատ են, ցույց տալ որքանով է արժանի առաջնորդ լինելու։ Ընդ որում բոլոր խնդիրներից զատ նրա պարտքը պիտի դառնա նաեւ անիրավներին պատասխանատվության ենթարկելը ոչ «փիուկների-որս», բայց այնպես, որ թե գնացողները, թե նոր եկողները չկարծեն, որ այս երկիրը մի սեղան է, որտեղից հնարավորին չափ շատ բան պետք է խլել։

Հակառակ դեպքում մենք կունենանք հերթական մոնստրը, որն իր տաքուկ մեքենայից եւ արքունական երգչախմբի ձոների ներքո ոչ մի ստվեր չնկատելով զայրանալու է, թե ինչու չեն տեսնում իր ձեռքբերումները։

ԱՆՈՒՇ ՎԱԼՏՅԱՆ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ

Լյուդմիլա Հարությունյանը դուրս եկավ «խաղից»

ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ամբիոնի վարիչ, «թույլ սեռի»՝ առաջիկա նախագահական ընտրություններում նախնական հայտ ներկայացրած միակ ներկայացուցիչ Լյուդմիլա Հարությունյանը հրաժարվեց ընտրարշավին մասնակցելուց՝ հանդես գալով իր «նահանջը» պարզաբանող հայտարարությամբ։ «Հայկական ժողովրդավարական ֆորում» միավորված մի խումբ «պրոֆեսիոնալներ», քննարկելով նախագահի սրընթաց հրաժարականից հետո երկրում ստեղծված բարդ իրավիճակը, սոցիալ-տնտեսական եւ քաղաքական ճգնաժամի հաղթահարումը տեսնում են բոլոր ազդեցիկ քաղաքական ուժերի համախմբման եւ ազգային վստահության կառավարության ստեղծման մեջ՝ նախագահական ընտրությունները դիտարկելով իբրեւ վերջինիս ձեւավորման մեխանիզմ, ասվում է հայտարարության մեջ։

Սակայն քաղաքական ուժերի հետ խորհրդակցություններից ի հայտ եկավ, որ, չնայած քաղաքական ուժերի համախմբման գաղափարի գրավչությանը, առաջարկված լուծումն այս ընտրություններում անիրականանալի է, ուստի, գիտակցելով պահի պատասխանատվությունը եւ չցանկանալով էլ ավելի բարդացնել առանց այն էլ բարդ իրավիճակը, ձեռնպահ եմ մնում իմ թեկնածության առաջադրումից, շարունակում է հայտարարության հեղինակը՝ երախտիքի խոսք ասելով իր համախոհներին եւ հավաստելով, որ այսուհետ էլ կշարունակի ծառայել Հայաստանի առաջընթացին եւ Արցախյան հիմնախնդրի արդարացի լուծմանը։

Լ. Պ.

Գրանցվեց նոր քաղաքական կազմակերպություն՝ «Հզոր հայրենիք»

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքական կազմակերպությունների թիվն ավելացավ եւս մեկով. արդարադատության նախարարությունում գրանցվեց «Հզոր հայրենիք» կուսակցությունը։

«Թե որքան շուտ եւ ինչպես կհարթի նա իր գործունեության ճանապարհը մեր երկրի առանց այն էլ կուսակցականացած առօրյայում, ցույց կտա ապագան, սակայն կուսակցությունը քաղաքական դաշտ է մտնում շատ լուրջ ու սկզբունքային ծրագրով։ «Հզոր հայրենիք» կուսակցության ծրագրային հիմնադրույթներից են՝ Հայաստանը հզոր է միայն Արցախով ու համայն Սփյուռքի հետ միասնությամբ, ազգային արժեքների վրա խարսխված պետությամբ ու ազգային գաղափարախոսությամբ։

Հզոր հայրենիք հնարավոր է միայն հզոր տնտեսությամբ, զարգացած գիտությամբ, ժամանակակից տեխնոլոգիաներով ու ստեղծարար աշխատանքով, հզոր բանակով ու դրացի երկրների հետ խաղաղ համագոյակցությամբ։

Ապահով ու բարեկեցիկ կյանք հնարավոր է միայն հզոր հայրենիքում, նշեց կուսակցության նախագահ Վարդան Վարդապետյանը։

Ռ. Քոչարյանն ընդունեց ՀՅԴ սփյուռքի ներկայացուցիչներին

Երեկ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը հանդիպում ունեցավ Հայ հեղափոխական դաշնակցության գործիչների պատվիրակության հետ։ Նրանք Հայաստան են ժամանել մասնակցելու Արցախյան շարժման 10-ամյա տարելիցի միջոցառումներին։

Ողջունելով ՀՅԴ ներկայացուցիչներին Ռոբերտ Քոչարյանն ասաց, որ մի քանի տարվա արգելքից հետո դաշնակցության գործիչներն այլեւս որեւէ խոչընդոտ չունեն Հայաստան այցելելու։ Վարչապետի խոսքերով, յուրաքանչյուր հայ հնարավորություն պետք է ունենա իր ներդրումը բերելու Հայրենիքի վերակառուցման գործին։

Հանդիպման մասնակիցները գոհունակությամբ նշեցին, որ իշխանության փոփոխությունը տեղի ունեցավ սահմանադրական կարգի շրջանակներում, ինչը վայել է զարգացած քաղաքակիրթ երկրի։ Հայաստանը ցույց տվեց, որ ժողովրդավարական երկիր է եւ գիտի հարգել օրենքները։ Հյուրերի կարծիքով, այժմ ստեղծվել են բոլոր պայմանները ազգային նպատակադրություններն իրականություն դարձնելու համար։

Նրանք պատրաստակամություն հայտնեցին ողջ կարելիությամբ ու հնարավորությամբ մասնակցել ազգային խնդիրների իրականացմանը։

Խոսելով առաջիկա նախագահական ընտրությունների մասին, Ռոբերտ Քոչարյանը կարեւորեց փոխադարձ հարգանքի եւ վստահության մթնոլորտի ձեւավորումը։ Նա շեշտեց, որ ազատ եւ արդար ընտրությունների անցկացումը կնպաստի հասարակական մթնոլորտի առողջացմանը։

Անդրադառնալով երկքաղաքացիության խնդրին, վարչապետն ընդգծեց, որ Հայաստանը ողջ հայության հայրենիքն է, եւ մեծ Սփյուռք ունեցող ժողովուրդը չպետք է իր օրենքներում նման սահմանափակումներ ունենա։ Ըստ Ռոբերտ Քոչարյանի, անհրաժեշտ է գտնել այս խնդրի իրավական լուծումը։

ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Կրկին հացի գների մասին

Հացի գների հունվարյան թանկացումը, ժողովրդի հերթական վրդովմունքը առիթ է տալիս մի անգամ եւս կրկնելու, որ բարձրագույն իշխանությունը (այսօր արդեն նախկին) ղեկավարվում էր «առաջնորդը ես եմ, բակլան խաշած եմ ցանում» կարգախոսով, բագրատյանական ոճով ժողովրդին «ապացուցելով» միջազգային շուկաների եւ բորսաների գներին հավասարվելու կասկածելի անհրաժեշտությունը՝ մոռանալով Հայաստանում եւ արտասահմանում աշխատավարձերի հսկայական տարբերությունները։

Ըստ LIFFE-ի (ֆինանսական ֆյուչերսների լոնդոնյան միջազգային բորսա) 1 տոննա հացահատիկը արժե 83-85 անգլիական ֆունտ ստեռլինգ (137-141 ԱՄՆ դոլար)։ Վերածելով հայկական դրամի, կստանանք 1 կգ հացահատիկն արժե ընդամենը 70-72 դրամ։ Ի՞նչ արժեն տեղափոխումը, աղալը, հացի թխման ծախսերը, որ Հայաստանում 1 կգ հացի գինը եռապատկվում է՝ կազմելով գրեթե ինքնարժեքի 300 տոկոսը։ Հայաստանում ալրաղացները հացահատիկն աղում են կիլոգրամը 10-15 դրամով։ Այսքանից հետո էլ ու մնաց կառավարության՝ հացի գործարանների վրա դրված ընդամենը 5 տոկոս օգուտի սահմանը։

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԱԺ-ի ղեկավարության կազմն ամբողջացավ

Սկիզբը էջ 1

Հեռուստահաղորդակցության ցանցը տեխնիկական միջոցների համակարգ է, որով իրականացվում է հեռուստահաղորդակցությունը։ Հեռուստահաղորդակցության բնագավառում գործունեության մասնակիցներն են. ա) ՀՀ կապի նախարարությունը, բ) հեռուստահաղորդակցության բնագավառում ծառայություններ մատուցող ՀՀ եւ օտարերկրյա ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձինք, գ) այդ ծառայություններից օգտվողները։

ՀՀ-ում հիշյալ բնագավառում գործունեությունը բացառությամբ պետական, կառավարման, ազգային անվտանգության, գերատեսչական եւ ներարտադրական հեռուստահաղորդակցության ցանցերի, ենթակա է արտոնագրման, որն իրականացվում է հեռահաղորդակցության ծառայությունների մատուցման կարգավորման եւ վերահսկողության նպատակով։

Օրինագծում սահմանվում են նաեւ արտոնագրի տրվելու եւ մերժելու պայմանները, դրա գործողության կասեցումը եւ դադարեցումը, հեռահաղորդակցության ծառայություններից օգտվողների իրավունքները եւ պարտականությունները։

Այնուհետեւ ԱԺ-ի հաշվիչ հանձնաժողովի նախագահ Դավիթ Զադոյանը հրապարակեց երկու փոխնախագահների 5 թեկնածություններին ձայների արդյունքները։ Պարզվեց հետեւյալը. Յուրի Բախշյանին «կողմ» են քվեարկել 87 պատգամավորներ, «դեմ» 59, Գեղամ Ղարիբջանյանին «կողմ» 26, «դեմ» 120, Ռազմիկ Մարտիրոսյանին «կողմ» 46, «դեմ», Վիկտոր Դալլաքյանին «կողմ» 22, «դեմ» 124, Արթուր Բաղդասարյանին «կողմ» 32, «դեմ» 114։

Քվեարկության արդյունքներով ընտրվեց միայն ԱԺ-ի մեկ փոխնախագահ Յուրի Բախշյանը։ Երկրորդի համար առաջադրվեցին Ալբերտ Բազեյանը («Երկրապահ» խմբի նախագահ) եւ Արթուր Բաղդասարյանը (վերջինս ինքնաբացարկ տվեց)։ Իսկ գաղտնի քվեարկության արդյունքներով պարզ դարձավ, որ Բազեյանը զբաղեցնելու է ԱԺ փոխնախագահի տեղը («կողմ» 107, «դեմ» 2)։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st
Yerevan Armenia 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընտրական

Փետրվարի 17-ին ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում տեղի ունեցավ Հայաստանի սոցիալիստական կուսակցության երրորդ արտահերթ համագումարը, քննարկվելով այս օրերի համար առավել հրատապ հարց՝ հանրապետությունում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական ու քաղաքական իրավիճակը եւ կուսակցության վերաբերմունքը առաջիկա նախագահական ընտրությունների նկատմամբ: Հիմնական զեկուցմամբ հանդես եկավ կուսակցության նախագահ Մովսես Շահվերդյանը: Նա ստեղծված դրությունը գնահատեց իբրեւ «բացառիկ ճակատագրական, որը ժողովրդից առաջին հերթին պահանջում է ազգային համերաշխություն եւ քաղաքացիական համաձայնություն»: Կարեւորելով միմիայն համազգային շահերով ու խնդիրներով առաջնորդվելու կեցվածքը, զեկուցողը դրա նախադրյալն համարեց «այս օրերին տեղի ունեցող իրադարձությունների ընթացքի իրական, հիմնավոր եւ օբյեկտիվ գնահատականը»: Ըստ իրենց, ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ, որ երկրի տնտեսական փլուզումը բնակչության գերակշիռ մեծամասնության համար ստեղծել է սոցիալական խիստ անտանելի վիճակ, իսկ դա իր հերթին առաջացրել է անկայունություն հասարակության մեջ, որը փոխանցվել է նաեւ քաղաքական շրջանակներ: Մատնանշելով 1995-ի խորհրդարանական եւ 1996-ի նախագահական ընտրություններում թույլ տրված կեղծիքները, բանախոսը վերջին իրադարձությունը՝ նախագահի հրաժարականը, բնութագրեց իբրեւ «իշխանության վերին օղակներում գտնվողների մի մասի կողմից մյուսին պարտադրված հրաժարական»: Անդրադառնալով Արցախի խնդրին, պրն Շահվերդյանն ընդգծեց, որ Արցախն ազատագրվել է ազգային-ազատագրական պայքարի, պատերազմում տարած հաղթանակի շնորհիվ, ուստի «խոսել ազատագրված տարածքների կամավոր զիջման մասին առնվազն անմտություն է եւ անհեթեթություն»:

Գալով առաջիկա նախագահական ընտրություններին, Մովսես Շահվերդյանն առանձնակի կանգ առավ հիմնական հավակնորդներից մեկի՝ Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածության վրա: Հայաստանի ներկայիս վարչապետին պաշտոնը հաստատելով եւ նրան գնահատելով իբրեւ Արցախի ազատագրության պայքարում մեծ վաստակ ունեցող անձի, զեկուցողը միաժամանակ կտրականապես դեմ արտահայտվեց նույնիսկ նրան նախագահական թեկնածու առաջադրելուն կամ գրանցելուն: «Հանրապետության նախագահը պետք է լինի Սահմանադրության երաշխավորը, ասաց պրն Շահվերդյանը, իսկ երբ նա գալիս Սահմանադրության կողմից ոտնահարմամբ, էլ ինչպե՞ս կարող է լինել նրա երաշխավորը»: Իբրեւ փաստարկ նշվեց, թե ինչու Արցախը չի մասնակցել 1995-1996 թ. հայաստանյան ընտրություններին եւ չի մասնակցելու նաեւ 1998-ի այս ընտրությանը: Պատասխանը, ըստ սոցիալիստների ղեկավարի, միանշանակ է. Արցախը Հայաստան է, բայց Հայաստանի Հանրապետության մասը չէ: Արցախի քաղաքացին սահմանադրորեն իրավունք չունի Հայաստանի նախագահ ընտրվելու, եւ եթե ընտրվի՝ լինելու է «խորթ նախագահ», նրա լեգիտիմությունը միշտ ենթակա է լինելու կասկածների, իսկ դա կթուլացնի Հայաստանը եւ կվնասի Արցախին:

Ստեղծված պայմաններում, զեկուցողի կարծիքով, միակ մարդը, որը երկիրը կարող է դուրս բերել ծանր վիճակից, հանրահայտ Կարեն Դեմիրճյանն է: Նա համահայկական դեմք է, միջազգային ասպարեզներում ընդունելի, ունի առողջ կենսափորձ, հսկայական վաստակ եւ բազմաթիվ արժանիքներ, որոնցից մեկն էլ նրա... անկուսակցական լինելու հանգամանքն է: «Դեմիրճյանը եղել է ԽՄԿԿ անդամ, այդ կուսակցությունը չկա, այն երկիրն էլ չկա, եւ նա հետագայում չի անդամակցել Հայաստանում նոր ստեղծված որեւէ կուսակցության»:

ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐ

Սոցիալիստները առաջադրեցին Կարեն Դեմիրճյանին

Սոցիալիստների համագումարում շատ բարի խոսքեր ասվեցին Կարեն Դեմիրճյանի հասցեին: Ելույթներ ունեցան ոչ միայն ՀՍԿ-ի անդամները, այլեւ հրավիրված հայտնի մտավորականներ, նկարիչ Էդուարդ Իսաբեկյանը, կոմպոզիտոր Ալեքսանդր Հարությունյանը, ՀԿԿ կենտկոմի երբեմնի քարտուղար Կարլեն Դալլաքյանը, նույնիսկ պատահականորեն դահլիճում հայտնված շինարար Վանյա Հովհաննիսյանը: Բոլոր ելույթ ունեցողները երախտագիտությամբ հիշում էին «դեմիրճյանական տարիները», երբեմնի վիթխարի արժեքները, որ ստեղծվել էին նաեւ Դեմիրճյանի գլխավորությամբ եւ փոշիացվեցին ու կողոպտվեցին վերջին 10 տարում... Նշվում էր, որ Կարեն Դեմիրճյանը «Հայէլեկտրո» գործարանի ներկայիս տնօրենն միակն է, որ պահպանել է իր ղեկավարած արտադրական հսկայի «ողջ հաստոցային բազան», չի կանգնեցրել արտադրությունը եւ այլն, եւ այլն: Համագումարը վստահ էր, որ եթե ապահովվի ազատ ու արդար ընտրությունների անցկացումը, ապա Կարեն Դեմիրճյանի հաղթանակը ձայների ջախջախիչ մեծամասնությամբ կասկածից դուրս է: Համագումարը որոշեց Կարեն Դեմիրճյանին առաջադրել ՀՀ նախագահի թեկնածու եւ խնդրեց նրան, որ համաձայնություն տա գրանցվելու ՀՍԿ-ի կողմից:

Ինքը, Կարեն Դեմիրճյանը սոցիալիստների համագումարին ներկա չէր:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Պաշտպանության նախարարության հայտարարությունը

Հանրապետության ներքաղաքական իրադրությունը յուրաքանչյուր քաղաքացուց պահանջում է սկզբունքային դիրքորոշում մեր հետագա առաջընթացի ուղիների ընտրության հարցում: Այս ընտրությունը պետք է կատարվի խստիվ ժողովրդավարական սկզբունքներով, ազգային համերաշխության մթնոլորտում եւ մենք բոլորս պարտավոր ենք ըստ ամենայնի նպաստել դրան:

Բանակը քաղաքական կազմակերպություն չէ: Նա կոչված է պաշտպանելու մեր պետության, մեր ազգի ռազմական անվտանգությունը, եւ մենք ամենայն պատասխանատվությամբ կկատարենք այդ խնդիրը: Հայոց բանակը հաստատում է նախկինում արված այն հայտարարությունը, ըստ որի մեր զինված ուժերը չեն ներազդելու հանրապետությունում քաղաքական գործընթացների օրինապաշտ ծավալման վրա: Դրա հետ մեկտեղ յուրաքանչյուր զինծառայող որպես քաղաքացի ունի ընտրական իրավունք եւ այդ սահմանադրական իրավունքի շրջանակներում պետք է մասնակցի հանրապետության ներքաղաքական կյանքին:

Հաշվի առնելով նախորդ ընտրությունների փորձը, երբ զինծառայողների մի մասը տարբեր պատճառներով չկարողացավ մասնակցել, դիմում ենք բոլոր ընտրական հանձնաժողովներին, պատասխանատու անձանց հնարավորություն ստեղծել ապահովելու սահմանամերձ եւ բարձր լեռնային գոտիներում հայրենիքի հանդեպ իրենց պարտքը կատարող զինծառայողների մասնակցությունը մարտի 16-ին կայանալիք ՀՀ նախագահի արտահերթ ընտրություններին:

ՀՀ ՊՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Շիրակ. Մարզային հանձնաժողովը սկսեց գործել

Երեկ նախագահական ներկա ընտրարշավի առաջին նիստը գումարեց Շիրակի մարզային ընտրական հանձնաժողովը: Քննարկվեցին համայնքային եւ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների ձեւավորման, առանձին ընտրական տեղամասերի եւ նրանց ընդգրկման տարածքների փոփոխման հարցեր: Ինչպես նախորդ ընտրություններին, այս անգամ էլ մարզում կգործեն 119 համայնքային եւ 186 տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներ, իսկ ընտրողների նախնական թիվը 220 հազար մարդ է: Մարզային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Մուրադ Գրիգորյանը նիստից հետո տեղեկացրեց, որ մասնավորապես կազմակերպական տեխնիկական հարցերում խնդիրներ չկան, ստորադաս հանձնաժողովները ժամանակին կձեւավորվեն եւ փետրվարի 20-ին ըստ ժամանակացույցի, կգումարեն առաջին նիստերը: Ինչ վերաբերում է մարզային ընտրական հանձնաժողովին, ապա այստեղ, ըստ նախագահի, տիրում է նորմալ աշխատանքային մթնոլորտ: Հանձնաժողովի կազմում էական փոփոխություններ չկան: Նրա նախագահն առաջադրված է ՀՀՇ-ից, տեղակալը Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության կողմից: Հանձնաժողովի անդամների թվից միայն նոր քարտուղար է ընտրվել ՀՀՇ անդամ, լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության կողմից առաջադրված Սուսաննա Շիրինյանը:

Գ. Մ.

ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ ԳՅՈՒՄՐԻԻՑ

Կուսակցությունները պատրաստվում են

Մեր թղթակիցը դիմեց տարբեր կուսակցությունների Գյումրիում գործող կազմակերպությունների ղեկավարներին՝ խնդրելով իրենց կարծիքը հայտնել հանրապետության ներքաղաքական իրավիճակի եւ դրանից բխող խնդիրների մասին: Ստորեւ համառոտ ներկայացնում ենք նրանցից չորսի պատասխանները:

ԱՆՏՈՆ ՓԻԼՈՅԱՆ, ՀՌԱԿ Շիրակի շրջանակի գործիչ. Հանրապետության նախագահի հրաժարականի պահը ես վաղուց էի կռահել, եւ այդ մասին ասել էի: Ռոբերտ Քոչարյանին Հայաստանի վարչապետ բերելը կապված էր հենց Ղարաբաղի հարցի հետ, իսկ Մինսկի խմբում բանակցային գործընթացի շուրջ ստեղծվող քաղաքական իրավիճակը հուշում էր, որ հանրապետության ղեկավարները հրաժարվելու են եւ այդ հարցի լուծման ծանրությունը կամ պատասխանատվությունը ընկնում է վարչապետի ուսերին: Իմ կարծիքով, դա դասալքություն էր, եթե նկատի ունենանք, թե ինչի շնորհիվ էր այդ վարչախումբը եկել իշխանության: Իսկ արդեն նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վերջին հայտարարության մեջ արտահայտված մի մտքին պետք է կտրականապես առարկեմ: Հայաստանում չկա եւ չի կարող լինել պատերազմ ուզող որեւէ քաղաքական գործիչ կամ ղեկավար:

Ըստ իս, հանրապետության ներքաղաքական իրավիճակը Ղարաբաղի հարցում լարված է եւ դեռ կմնա լարված մինչեւ որոշակի ժամանակ, իսկ մյուս հարցերում հանգիստ է: Եվ ժողովրդի, եւ կուսակցությունների, եւ այսօրվա իշխանությունների պահվածքն ու դիրքորոշումները լավատեսություն են ներշնչում: Չնայած մեր Սահմանադրությունը կատարյալ չէ, այնուամենայնիվ, ամեն ինչ պետք է արվի գործող Սահմանադրությանը համապատասխան:

ԷՄԻԼ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ, ՀԿԿ Գյումրիի քաղկոմի առաջին քարտուղար. Նախագահի հրաժարականը իրականում աշխատավոր զանգվածների ճնշմամբ եղավ: Հունվարի 30-ի եւ 31-ի համազգային բողոքի ցույցերը նրան ստիպեցին հեռանալ այս պաշտոնից: Իհարկե, անվստահության խորհրդում էլ նրան հակադրվեցին Ղարաբաղի հարցում, բայց եթե նախագահը ժողովրդի վրա հույս ունենար՝ հրաժարական չէր տա: Ոչ սահմանադրական ու ոչ քաղաքակիրթ եմ համարում խորհրդարանում այդ հրաժարականի ընդունումը առանց նրա ներկայության ու բացատրության: Հանրապետությունում իշխող քաղաքական ուժերը համընդհանուր աղքատության ու թշվառության հասցրին ժողովրդին: Սակայն խորհրդարանում շատ պատգամավորների «վերախմբավորումը» թելադրված է ոչ թե այդ վիճակի գիտակցումով կամ ընդհանրապես գաղափարական նկատառումներով, այլ սոսկ իրենց պաշտոնները չկորցնելու մտահոգությամբ:

Իմ նշած դեմքից բացի հանրապետությունում այսօր ամեն ինչ ընթանում է հիմնականում սահմանադրական ուղղով: Ըստ էության արդեն սկսվել է նախագահական ընտրությունների կամպանիան, եւ պարզ է, որ ամենահիմնական խնդիրն այժմ ընտրությունների արդար անցկացումն է: Ես այն կարծիքին եմ, որ բոլոր այն քաղաքական ուժերը, որոնք իրենց ծրագրերը կազմում են մասնավոր սեփականության հիման վրա, չեն կարող ժողովրդին փրկել այս վիճակից եւ միայն իշխանության են ձգտում...

Ընտրությունների հարցում ժողովրդի համար կողմնորոշվելն այժմ ավելի հեշտ է, երբ միայն խախտումներ, ճնշումներ նորից չլինեն: Մտահոգիչ է, օրինակ, որ մարզային հանձնաժողովի 20 անդամներից միայն 6-ն են արմատական ընդդիմություն: Շատ բան կախված կլինի մեծամասնության կողմնորոշումից: Սակայն եթե իշխանության ներկայացուցչի թեկնածությունը դրվում է, այդ կողմնորոշումը նրա կողմը կլինի, եւ խախտումները սպասելի են: Ցավոք, ժողովուրդն էլ ընտրություններին ակտիվ չէ. Գյումրիում անցած 4 ընտրություններին 35 տոկոսից ավել մարդ չի գնացել: Գնացել են դրանից օգտվողներն ու նրանց մարդիկ:

ՎԱՀԱՆ ԹՈՒՄԱՍՅԱՆ (ԱԺՄ). Անշուշտ, նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականում հիմնական դերը խաղաց ժողովրդի գործոնը: Այն ժողովրդի, որը դեռ 1996 թվականի ընտրություններին կարծես հայտնի է, թե ում էր տվել իր վստահության քվեն: Այնուամենայնիվ, մենք բոլորս պարտադրված ենք կրկին մասնակցելու ընտրություններին, որոնց արդյունքն, ըստ իս, խոստացված ազատ ու արդարի դեպքում դժվար կռահելի չէ:

Այս օրերին շատերը մատնված են խուճապի. նրանք, ովքեր ոչ միայն չեն կարողանում համակերպվել իշխանությունների տապալող փոփոխությունների մտքին, այլեւ վախ ունեն, որ հանրապետությունում եւ մասնավորապես Շիրակում հիմք է դրվելու ազատ ընտրությունների, ինչն իրենց համար ըստ էության նշանակում է «վերջ»: Դրան հակառակ, հիմա բոլոր նրանք, ովքեր հանրապետությունն այս ճահճից դուրս բերելու հիմնական ճանապարհը համարում են ժողովրդավարական ճանապարհը, պետք է իրենց մեջ ուժ գտնեն համախմբվելու: Հատկապես Շիրակում, որտեղ տասնյակ հազարավոր անօթեւան ընտանիքներ ու գործազուրկներ գրեթե ամբողջովին կորցրել են իրենց հույսն ապագայի հանդեպ:

Կարծում եմ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վարչախմբի իշխանության պայմանի վախճանը ուսումնասիրության նյութ պետք է տա ոչ միայն պատմաբաններին, այլ նաեւ այն քաղաքական գործիչներին, անհատներին ու այսպես կոչված «հեղինակություններին», ում համար ազատ ու արդար ընտրությունները դատարկ խոսք են... Քանզի որեւէ իշխանության կողմից այդ մտայնությամբ առաջնորդվելու տրամաբանական ավարտը լավագույն դեպքում նույնն է լինելու:

ՀԱՄՄԻԿ ԽԱԼԻԿՅԱՆ (ԻՄ). Քանի որ Գյումրին սոցիալապես առավել լարված գոտի է, այստեղ ճգնաժամն ու մարդկանց հուսալքությունն ավելի մեծ է: Մարդիկ ավելի կարեւոր են համարում սոցիալական արդարության, ինչպես նաեւ մարդու իրավունքների հարցերը: Վերջին իրադարձություններից հետո, երբ նրանց հետ շփվում ենք, հույսի արթնացում ենք նկատում: Այդ իրադարձությունները դրանով իսկ արդեն դրական դեր են ունեցել: Իհարկե, թե ինչքանով այդ հույսը հավաս կդառնա՝ կախված է իրադարձությունների հետագա զարգացումից: Եվ եթե հանկարծ հիմա, Աստված չանի, նորից ինչ-որ բան այնպես չլինի, հիասթափությունն ավելի մեծ կլինի: Բայց լավատես լինենք: Այն, ինչ վերջին շաբաթներին հանրապետությունում տեղի է ունենում, դեռեւ տրամաբանական սահմանադրական շրջանակներում է:

Ի տարբերություն այլ կուսակցությունների, մենք համարում ենք, որ Հայաստանում ոչ թե 95 կամ 96 թվին, այլ ընդհանրապես, դեռ 91 թվից իսկական ընտրություններ չեն եղել: Հիմա մեծ հնարավորություններ կան իրականում ազատ եւ արդար ընտրություններ անցկացնելու: Նման երաշխիք տալիս է նաեւ հանրապետության այսօրվա իշխանությունը, որին անձամբ ես չհավատալու պատճառ առայժմ չունեմ: Հատկապես հաճելի էր լսել վարչապետի այն հայտարարությունը, թե ընտրությունները այս անգամ անցկացնենք ազգային համաձայնության պայմաններում: Իհարկե, ամեն ինչ դեռ գործով պետք է երեւա: Այս տեսակետից նաեւ ուրախալի էր ՀՅԴ-ի իրավունքների վերականգնումը:

Իսկ կուսակցությունները ամեն ինչից բացի մեծ անելիք ունեն արդար ընտրությունների ապահովման հարցում: Խոսքը հատկապես վերաբերում է ընտրական տեղամասերը մեր կողմից վերահսկելի դարձնելուն՝ դրանցում մեր ներկայացուցիչներն ունենալով: Իսկ ընտրական տեղամասերի թիվը կոնկրետ Շիրակի մարզում բավականին մեծ է (միայն համայնքների թիվը 119 է), եւ շատ մարդիկ են պետք: Ու երբ ԻՄ-ի շատ անդամներ, քաղաքացիներ այս օրերին գալիս են մեր գրասենյակ, պատրաստակամություն հայտնում ընտրություններին ակտիվորեն մասնակցելու, օգնելու, ապա արդեն մեզ պես էլ ակտիվացնելու կարիք է զգացվում:

Գ. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

Մտորումներ արդի փուլում Հայաստանում տեղի ունեցող ազգային-քաղաքական տեղաշարժերի մասին (հույսեր եւ տագնապներ)

Հատկապես հին եւ միջին սերունդներին քաջ հայտնի անուն է հոդվածագիրը։ Խորհրդային ժամանակներում կուսակցության եւ պետական բարձր պաշտոններ զբաղեցրած անձնավորություն, որ ամենասերտ հարաբերությունների մեջ է եղել մեր մտավորականության մեծերի հետ։ Եվ առ այսօր արդեն պատկառելի տարիքում, նա ամենայն հետաքրքրությամբ է հետեւում ազգային-քաղաքական մեր կյանքին, վերլուծում այն։ Ստորեւ նրա խոհերը ներկա հանգրվանի մասին։

Փորձության պահին՝ վճռականություն
Պարտության ժամանակ՝ խիզախություն
Հաղթանակի դեպքում՝ մեծահոգություն

ՈՒԻՆՍՏՈՆ ՉԵՐՉԻԼ

ՀՀՇ-ի տիրապետության ժամանակ տեղի ունեցած ազգային աղետի պատճառները հասկանալու համար ժամանակ է պետք։ Դա այնքան էլ հեշտ ու հասարակ չէ, ինչպես կարծում են շատերը։ Պահանջվում է համապարփակ վերլուծություն, պարզել սերունդների ջանքերով ստեղծված ազգային վիթխարի ներուժի ոչնչացման պատճառներն ու հետեւանքները, բացահայտել տեղի ունեցածի իմացաբանական արմատները, ինչը հնարավորություն կտա տեսնելու այդ մութ ներքնատան բոլոր կողմերը։ Սա անհրաժեշտ է առաջին հերթին դասեր քաղելու (եթե ցանկանում ենք կամ ընդունակ ենք)՝ առաջիկայում մեր ազգային-քաղաքական կյանքում նոր պարտվածքներ չտալու համար, ինչը հիվանդ օրգանիզմի համար մահացու կարող է լինել։ Սա լուրջ ու խոր քննարկման կարիք ունի։

Լ. Տեր-Պետրոսյանը հրաժարական տվեց, բայց, ցավոք, հանրագումարում քաղաքական խիզախություն չդրսեւորեց եւ ավելորդ անգամ հաստատեց, որ ինքը ոչ միայն հասուն քաղաքական գործիչ չէ, այլեւ զուրկ է տարրական իմաստությունից ու պատվախնդրությունից։ Հատկություններ, որոնցով պետք է օժտված լինի ամեն մի քաղաքական գործիչ, մասնավորապես՝ հանրապետության նախագահը։ Կարծում եմ, որ դա սոսկ անձնական կամ քաղաքական վարքագծի բեռու- [illegible]

Մշտապես այն համոզմունքին եմ եղել, որ միայն փոքրոգի, չնչին մարդիկ են, որ չեն կարող ներել դիմացինի պատճառած անզգույշ վիրավորանքը, մասնակի սխալները, բնավորության որոշ հոռի կողմերը, բացի նրանցից, որոնք պատժվում են օրենքով։ Մարդու համար ամենամեծ պատիժը բարոյական պատիժն է։ Գծուծ ատելությունը ցածր բնազդների տեր մարդկանց գործն է։ Դա գալիս է իմ անձնական կենսափորձից։ Կասկած չունեմ՝ հակառակ համոզմունքի տեր մարդիկ էլ կան։ Ի՞նչ արած, ամեն մեկն ապրում է իր բարոյականությամբ։

Բայց ես չեմ կարող տանել կամ ներել ազգային վիրավորանքը, ժողովրդին խաբելու, լլկելու, ստորացնելու մոլուցքը, անկախ այն հանգամանքից՝ դա կանխամտածվա՞ծ է, թե՞ կառավարման արվեստին չտիրապետելու հետեւանք։ Մեր ժողովրդի դժբախտությունն է, որ զուրկ է ազգային չարությունից։ Այսօր կարող է բորբոքվել, աղմկել, վաղը կմոռանա։ Դյուրահավատ ժողովուրդ է, հեշտությամբ կորցնում է հավասարակշռությունը, մասնավորապես՝ բախտորոշ պահերին։ Հրաժարականի պահին Լ. Տեր-Պետրոսյանը կորցրեց քաջությունը եւ իրեն զրկեց ներքին ազատությունից։ Լա՛վ, հեռանում ես հանրապետության նախագահի պաշտոնից, հեռացի՛ր արժանապատվորեն, ինչո՞ւ ես վնասում հանրապետությանը։ Հայտարարում ես, թե «ձեզ հայտնի իշխանությունները ինձ հրաժարականի պահանջ են ներկայացրել», այսինքն՝ աշխարհի առաջ շատ թափանցիկ հայտարարում ես, թե Հայաստանում ռազմական հեղաշրջում է կատարվել, եւ իշխանությունն անցել է ռազմատենչ ուժերի ձեռքը։ Նման հայտարարությունն աննկատ չէր կարող մնալ, անմիջապես շրջանառության մեջ դրվեց, եւ աշխարհի մի շարք լրատվական միջոցներ չհապաղեցին ուռճացված ձեւով տարածել այդ բացահայտ կեղծիքը, ավելին՝ որ «հանրապետությունում պարտություն կրեց խաղաղության եւ արժանապատիվ հաշտության կուսակցությունը»։

Հայաստանում պատերազմի կուսակցություն չկա, իրապես Արցախի հարցը անհրաժեշտ է լուծել խաղաղ եւ արժանապատիվ ձեւով։ Միայն հոգեկան հիվանդ մարդիկ եւ զենքի ու արյան վաճառականները կարող են Հայաստանում եւ Ադրբեջանում մտածել պատերազմի մասին։

Ի՞նչ է, ժողովուրդը լրիվ կորցրե՞լ է հիշողությունը։ Երբ 1996 թ. սեպտեմբերին իշխանությունները նստած էին սվինների եւ հրասայլերի վրա, չէի՞ն մտածում, որ առաջին հերթին սեփական ժողովրդին պետք է վերաբերվել արժանապատիվ ձեւով։ Բոլորին էլ քաջ հայտնի է, որ մեր նախագահի կառավարման տարիներին նա միշտ էլ հենված է եղել ուժային նախարարությունների վրա։ Վրիպեց, կորցրեց վստահությունը նրանց նկատմամբ եւ հայտնվեց անհայտության մեջ։ Բռնության վրա հենված բոլոր իշխանությունների վերջին հանգրվանը դա է։ Բացի դրանից, հանրապետությունում քաղաքական-տնտեսական, սոցիալական ճգնաժամը այնքան էր խորացել, որ երկիրն արդեն անկառավարելի էր դարձել։ Ժողովրդի համբերության բաժակը մինչեւ պռունկը լցվել էր եւ հղի էր լուրջ վտանգներով։ Նախագահը գիտակցում էր, որ կառավարման քաղաքական ռեսուրսները լրիվ սպառված են, իսկ ուժային կառույցների նկատմամբ վստահություն չկա։

Ժամանակն անցնում է։ Նախագահը վերջին պահին փորձեց օգտագործել հին [illegible], որի օգնությամբ եկել էին իշխանության գլուխ։ Չստացվեց։

Արդյունքում ինքն իրեն խաբեց։ Կտրված լինելով մարդկանցից՝ չհասկացավ, որ այսօր Հայաստանում 1988 թ. ժողովուրդը չկա եւ իր հետ չի վանկարկելու «Պայքա՛ր, պայքա՛ր մինչեւ վերջ»։ Նա երեւի մոռացել էր Լինկոլնի իմաստուն խոսքերը, որ ժողովրդին մեկ անգամ կարելի է խաբել, բայց միշտ խաբել հնարավոր չէ։ Լավ կլինի՝ այս պատգամը հիշեն նաեւ այն մարդիկ, ովքեր շատ, ժամ առաջ ուզում են իշխանության գլուխ գալ։

Մեր իշխանավորները չհասկացան, որ կյանքի, առավել եւս ազգային կյանքի իրական իմաստը եւ հասկացողությունը առաջին հերթին ծայրահեղությունների առաջ կանգ առնելու, ասել է թե՝ չափի ըմբռնման մեջ է։ Ամեն մի քաղաքական գործիչ, որ իշխանության է գալիս, պետք է հասկանա, որ հոխորտալ պետք չէ, որ ժողովուրդը նրանց այդ պատվին արժանացրել է կանխավճարով, որ պետք է անբասիր աշխատանքով հատուցել պարտքը։

Ասում են, որ Լ. Տեր-Պետրոսյանը Նարեկացու լավագույն գիտակներից է։ Մի՞թե նա չէր հիշում մեծ մարգարեի պես զգուշացումը, որ անտեղի հանդգնությունը, անհաջող ճակատամարտերը կարող են պատիժ դառնալ մարդկանց համար։ Մեկ էլ մտածում ես՝ ի՞նչ իրավունքով ենք նրանից ավելին պահանջում եւ չենք ուզում տեսնել մեր սեփական մեղքը։ Քաղաքական փորձի պակասի, կազմակերպչական տաղանդի բացակայության, երկրի եւ սեփական ժողովրդի կիսատ-պռատ իմացության հետեւանքները, իհարկե, սա էր լինելու։ Մի՞թե դատարկ կարգախոսներով, ժողովրդի համար անճանաչ մարդուն կարելի է երկրի ղեկավար ընտրել, երբ մարդիկ չեն տեսել նրա աշխատանքը, ծանոթ չեն նրա մարդկային ու քաղաքական համոզմունքներին։ Հայաստանում եթե մեկն իր սեփական աշխատանքով բարոյական հեղինակություն չի դարձել, նա ղեկավար դառնալու հավակնություն չպիտի ունենա, անհրաժեշտ է փակել նրա ճանապարհը։

«Ազգ» թերթի թղթակիցն ընթերցողներին խորհուրդ է տալիս հեռացած նախագահին չհեգնել, կվիրավորվի։ «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի էջերից էլ հին բարեկամս է հարցնում, թե այս 8 տարիների մասին մի՞թե մի լավ խոսք չի կարելի ասել։ Կարելի է, իհարկե։ Բայց ինչո՞ւ է նա մոռանում, որ որեւէ բարի խոսք զլացան ասել նախորդ 70 տարիների վիթխարի ժառանգության ստեղծողների հասցեին։ Նրանք երկիր ստեղծեցին բառացիորեն ոչնչից, եւ... Նրանց վաստակը այս 8 տարիներին ոչ միայն ուրացվեց, այլեւ ոչնչացվեց։

Ինչի՞ն բարի ասես։

Ժողովրդին բացահայտ կողոպտում են, նրա քրտինքով ստեղծված ազգային արժեքները վատնում, ոչնչացնում, մարդուն ստորացնում, որին, զուրկ լինելով հնարավորությունից, գիշերով արցունքները խեղդելով՝ մի կտոր հողին է հանձնում մորը, ննջեցյալներն ամիսներով մնում են դիակատներում, որովհետեւ հարազատները հնարավորություն չունեն արժանապատիվ ձեւով հողին հանձնելու նրանց։ Այդ մարդիկ արժանապատվություն չունե՞ն, զո՞ւրկ են ինքնասիրությունից եւ վիրավորվելու իրավունք չունե՞ն։

Նախագահին հեգնելու իրավունք չկա։ Զարմանալի տրամաբանություն, կարծես թե, մարդկանց դառնացնելը մի շատ հաճելի գործ է։ Նույն հոդվածում կա նաեւ մի զարմանալի դատողություն եւս, թե քաղաքականությունը նաեւ իրողությունների ըմբռնում է. եթե ի զորու չես [illegible] կամ [illegible] խելու դրանք, ապա ի՞նչ։

Մի՞թե մեր օրենքները միջնադարյան կատեխիսներ են։ Ժամանակին, եթե հայտնի պատճառներով թույլ տված սխալները հնարավոր չի եղել կանխել, նշանակում է՝ այսօր չի կարելի փոխել իրերի վիճակը կամ կանխել սխալը, թեկուզ դա լինի հիմնական օրենքը։ Հանրապետությունում ստեղծված քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական, հոգեբանական բարդույթները դեռ երկար ժամանակ իրենց զգացնել են տալու։ Տեւական ժամանակ եւ տիտանական ջանքեր են պետք ազգային-քաղաքական կյանքը, եթե ոչ նորմալ, գոնե տանելի հունի մեջ մտցնելու համար։ Առայժմ տագնապելու պատճառները շատ ավելի են, քան հույսի։ Եթե մենք լրջորեն ուզում ենք հետեւողական եւ անվարան ձերբազատվել կուտակված ծանր բեռից, նշանակում է անհրաժեշտ են հավասարակշիռ, արմատական վերափոխություններ մեր ազգային կյանքի բոլոր ոլորտներում։ Խարդախել պետք չէ, նոր խոստումներին եւ կարգախոսներին այլեւս հավատացող չկա, եթե նրանց չեն հետեւում տեսանելի, խոստումնալի, արգասաբեր գործերը։ Հայերի համար ասելի, բայց գերմանական ականավոր պետական գործիչ, կանցլեր Բիսմարկն ասում էր, որ քաղաքականության բնագավառում չկա ավելի վտանգավոր բան, քան պատրանքներով տարվելը։ Մենք՝ հայերս, դա ճաշակել ենք չափից ավելի, մասնավորապես մեր նոր եւ նորագույն պատմության ընթացքում, ներառյալ՝ մեր այսօրվա կյանքը։

Տագնապելու հիմնական պատճառներից մեկը հապճեպ անցկացվող նախագահական ընտրություններն են։ Փաստարկը հայտնի է. սահմանադրությամբ սահմանված է, որ նախագահի հրաժարականի դեպքում 40 օրվա ընթացքում «անցկացվում» է նոր նախագահի ընտրությունը։ Սա ի՞նչ տարօրինակ զուգադիպություն է։ Գիտեմ, որ հարազատին կորցնելուց 40 օր հետո հանգուցյալի հարազատներին հանում են սգից։ Նախագահի ընտրությունն այդքան կարճ ժամանակամիջոցում առնվազն անլուրջ է։ Մասնավորապես անընդհատ բողոքում ենք, որ այդ սահմանադրությունը ժողովրդի վզին փաթաթված է։ Ի՞նչ շտապելու բան ունենք. հանրապետության վարչապետը, որը միեւնույն ժամանակ կատարում է նաեւ նախագահի պարտականություն, նորմալ կերպով աշխատում է, կառավարում է առանց ցնցումների։ Նա իրավունք ունի տնօրինելու հանրապետության բոլոր գործերը, լիիրավ մասնակցելու բոլոր տեսակի բանակցություններին։ Կարծես թե անհանգստանալու ոչ մի առիթ չկա։ Նույն ժամանակ կարելի է օրենքների մեջ փոփոխություն կատարել եւ հնարավորություն տալ ժողովրդին ուշքի գալու, մտածելու, տեսնելու, թե ինչ է կատարվում, ինչ սպասելիքներ կան։

Ցավոք, այսօր հանրապետությունում դասական առումով խորհրդարանական կուսակցություններ չկան, որոնք հանդես գան հստակ ծրագրով՝ թիկունքում զգալով ժողովրդի, ընտրողների աջակցություն, եւ մենք համոզված լինենք, որ հնարավոր է արդար, քաղաքակիրթ ձեւով ապահովել հանրապետության նախագահի ընտրությունները։ Գիտենք, որ հիմնականում կորպորատիվ շահեր հետապնդող բազմաթիվ կուսակցություններ ժամանակ առ ժամանակ ընտրությունների ընթացքում իբր թե դաշինք են ստեղծում, որոշ ժամանակ անց հեռանում են եւ սկսում անզուսպ առճակատումները։ Առաջին նախագահը պարտավոր էր համբերատար, քայլ առ [illegible] ցությունների քաղաքական դաշտը եւ ձգտել ձեւավորել խորհրդարանական 4-5 կուսակցություններ, որոնք ընտրություններից հետո տեղ գտնեին խորհրդարանում, մի խոսքով՝ պետք է նրանց դուրս բերեր փողոցից եւ խոնավ ու մութ զրասենյակներից։ Ե՞րբ պիտի հասկանանք, որ կուսակցությունները միայն խորհրդարանի գործիք են, իսկ դեմոկրատական ազատությունների գլխավոր երաշխիքը իրական ընդդիմությունն է, եւ ոչ թե արհեստականորեն ստեղծված խմբավորումները։ Ցավոք, նա ոչ միայն չգնաց այդ ճանապարհով, այլեւ օգտագործեց իր իշխանությունը՝ քաղաքական ուժերը ջլատելու, անգամ մի մասի գործունեությունը արգելելու անհանդուրժողականության ճանապարհով։ Անգործ, սոված ժողովուրդ, սկսեցին բոլորը զբաղվել քաղաքականությամբ, եւ նրանցից շատերը մտածեցին, որ կարող են հավակնել ցանկացած քաղաքական, պետական պաշտոնի՝ ընդհուպ հանրապետության նախագահ։ Ապացույց՝ այսօրվա հանրապետության նախագահի թեկնածուների գունեղ շքերթը։ Առաջ անցնելով ասենք՝ դիցուկ թե մի կերպ, հեւիհեւ վազելով՝ ընտրեցինք մի հաղթանդամ կամ հաշմանդամ նախագահ։ Հետո՞ ինչ։ Նորից ամեն ինչ անձնավորելու ենք մի մարդու մեջ։ Ի՞նչ կարող է անել, եթե հրաշքով հայտնվի այդ պաշտոնում Ռուզվելտը կամ դը Գոլը։

Ինչո՞ւ ենք ուզում զբաղվել ինքնախաբեությամբ։ Բոլորին էլ հայտնի է, որ մեր քաղաքական դաշտը ապականված է ու ականապատված։ Միայն թե չասենք՝ սահմանադրությունը։ Ժողովրդի սթափ մասը գիտի, թե մեր օրենքները եւ քաղաքական ինստիտուտներն ինչպես, ինչ ճանապարհով են ձեւավորված։ Հասկացանք, բոլորն էլ ուզում են քաղաքական գործիչ դառնալ, իսկ հետո՞։ Բանից պարզվում է, որ Հայաստանում ամենից հեշտ գործը կառավարման արվեստն է, այն էլ՝ այս դժնի ժամանակներում։ Քաղաքական բարձր պաշտոնի ձգտող մարդիկ պետական լուրջ գործերում տեսե՞լ են աշխատավոր մարդու քրտնած շապիկը կամ հագե՞լ են։

Գերցենն իր «Եղելություններ եւ խոհեր» հանրահայտ հուշագրությունում ասել է, որ [illegible] ժողովուրդները հեղափոխություն անելուց հետո դառնում են առեւտրական եւ ձեռքի հետ էլ զբաղվում են քաղաքականությամբ։ Մեր Ազգային ժողովում այդպիսի մարդիկ ինչքան ցանկանաս։ Շատերը խոսում են թռչունի լեզվով, եւ ժողովուրդն էլ անտարբեր ունկնդիր է լինում այդ թատերգությանը։ Ցնցող են մասնավորապես մեր երեսփոխանների հարցապնդումները եւ բարձրաստիճան պաշտոնյաների սուտ հնարքները։ Ապշում ես, թե դա ինչ աբսուրդի թատրոն է։ Ուզում ես՝ տրորիր քեզ, ջարդի՛ր հեռուստացույցը։ Հաստատ՝ որեւիցե մեկի նկատմամբ տրամադրվածություն չունեմ։

Բոլորս էլ գիտենք, որ մենք պրոֆեսիոնալ խորհրդարան չունենք։ Նախ պետք է որոշել՝ այդքան մարդ խորհրդարանում պե՞տք է, թե՞ ոչ։ Շատերը դեմագոգիկ ձեւով պնդում են, թե այսինչ օրենքն էլ որ ընդունենք, ամեն ինչ կարգին կլինի։ Լավ էլ հասկանում են, որ հանրապետությունում օրենքի իշխանություն չկա, բոլորն էլ մնում են թղթի վրա։

Մոնտեսքյուն ասում է, թե ժողովրդավարությունը առաջին հերթին առաքինություն է։ Մեծ իմաստասերը եթե տեսներ հայկական ժողովրդավարությունը, կասեր. «Ժողովրդավարությունը ոչ միայն առաքինություն է, այլեւ երանություն»։ Մինչդեռ բացարձակապետությունը իր ճանապարհին այլասերում է ամեն բան. եթե նրա կրողն այսօր սուրբ էլ լինի, վաղը չարագործ է դառնալու։

Վերադառնամ նույն մտքին։ Ուզում եմ հասկանալ՝ ինչի՞ համար են այդ հապճեպ ընտրությունները։ Ի՞նչ պատահել, ինչո՞ւ ենք համառ[illegible] դիկ հանգիստ աշխատում են իրենց տեղերում։ Պատասխանը հայտնի է. նախագահ ընտրենք, հետո կսկսենք կարգավորել։ Նորից քաղաքական շուկա, նորից ուզում ենք մուրացիկի պարկը դրոշ դարձնել։ Շատերը այս տարիներին լավ նկատեցին, որ սվիններով ու փողով ամեն ինչ կարելի է անել։ Ամոթ է, պարոնա՛յք եւ ընկերնե՛ր։ Հանրապետությունում ունենք շատ տաղանդավոր մարդիկ, բայց նրանք ցաքուցրիվ են։ Համոզված եմ, որ նրանցից հրաշալի թիմ կարելի է ստեղծել։ Չէ՞ որ դա առաքինի մարդու համար տառապանք է, անքուն գիշերներ, գործիմացություն, խիղճ։

Դադարեցրե՛ք որոշ կարիերիստների դեմագոգիկ հայտարարությունները, ովքեր խոսում են սահմանադրությունից, ընտրական օրենքից, Ազգային ժողովից եւ, ի վերջո, շվարած ժողովրդի անունից։ Ձեզ առողջ քաղաքական մթնոլորտը պետք չէ եւ ոչ էլ իրատես, բանիմաց եւ բարոյական նկարագիր ունեցող քաղաքական այրեր են պետ[ք]։

Չեմ կասկածում, որ որոշ մարդկանց համար Հայաստանը որբի գլուխ է, եւ ուզում են վարսավիրություն սովորել։ Հնարավորությունը ստեղծենք նախագահի թեկնածուներին մեկ առ մեկ քննելու։ Անհրաժեշտ է հրապարակայնություն տալ նրանց անձնական կյանքին ու գործունեությանը վերաբերող ամեն ինչի՝ քանի՞ շապիկ կա հագին, ո՞ւմ լուսանկարներն է գրպանում պահում։ Ժողովուրդը թող մոտիկից տեսնի, ճանաչի երկրի առաջնորդի հավակնորդներին։ Իրատես մարդը հասկանում է, որ 40 օրվա ընթացքում հնարավոր չի նախագահ ընտրել։ Ժողովուրդը պետք է տեսնի քաղաքական գործիչների մեջքին կպցրած գերբերը։ Գուցե թե դրանից հետո պարտության ճանապարհով ձեռք բերած քաղաքական փորձը ժողովրդին հնարավորություն տա ընտրություն կատարելու։ Ժամանակ է պետք իսկապես գործող կառավարման մեխանիզմներ ստեղծելու համար։ [illegible] Քոչարյանը թող տեսնի կլանների ղեկավարներին, ծանոթանա նրանց մութ գործերին։ Պայմաններ ստեղծի ընդունակ, գործարար մարդկանց համար։ Թե չէ, ինչի՞ է նման. մի տարի առաջ դոլար չճանաչող մարդիկ այսօր միլիոնների հետ են խաղում, կառուցում միջնադարյան դղյակներ, իսկ նրանց

digitised by A.R.A.R.@

հարեւանությամբ՝ թշվառացած ժողովուրդը։

Ինքնամաքրման, ինքնակառավարման ձեւով ժողովրդավարական, խաղաղացիական հասարակություն ստեղծելու բոլոր տարբերակները դատապարտված են։ Միայն հավասարակշիռ, հաշվենկատ գործողություններով, համատեղ ջանքերով է հնարավոր արժանապատիվ դուրս գալ այս ամոթալի վիճակից։ Անհրաժեշտ է այս պատասխանատու պահին կարգի հրավիրել որոշ աղմկարարների, կանխել սադրիչ գործողությունների ամեն մի փորձ։ Գուցե թե անհրաժեշտ լինի նախագահի պաշտոնակատարի եւ Ազգային ժողովի անունից դիմել օտարերկրյա կառավարություններին ու խորհրդարաններին՝ բացատրել ընտրությունները հետաձգելու իրական մտադրությունները, ցրել ռազմական հեղաշրջման մասին եղած կասկածները։ Համոզված եմ, որ սա հնարավորություն կտա բարձրացնել երկրի վարկը։ Անհրաժեշտ է ուշադիր հետեւել օտարերկրյա ծառայությունների եւ կազմակերպությունների գործողություններին։ Վերջապես անհրաժեշտ է հոգալ առողջ, գործող ընդդիմություն ստեղծելու մասին, ելնելով այն անհրաժեշտ մղումից, որ իրական ընդդիմությունը նույնքան անհրաժեշտ է առաջիկայում Ազգային ժողովում, ինչքան իշխանությունները։ Դադարեցնել փողոցային ամբաստանությունները եւ խոսել փաստերի լեզվով։

Հետկոմունիստական երկրներից թերեւս ամենից հեշտ է ժողովրդավարական ինստիտուտների ձեւավորումը Հայաստանում։ Վերջին հաշվով սա մշակույթի երկիր է եւ ավանդապաշտ։ Տեսեք մեր հայրենակիցներին զարգացած երկրներում։ Հիմնականում նրանք օրինապահ, գործարար եւ պատվախնդիր մարդկանց համբավ ունեն։ Մենք բոլորս դուրս ենք եկել ամբողջատիրական համակարգից, բայց այն ժամանակ էլ ժողովուրդը կարողացավ կարճ ժամանակահատվածում ոչնչից ստեղծել առաջնակարգ զարգացած հանրապետություն, իհարկե նաեւ Ռուսաստանի օգնությամբ։ Հիշեցնեմ մեր խոհեմ, քաջարի ֆիդայիներից Հրայր Ղազարյանի (Հրայր Դժոխք)՝ մոտ 100 տարի առաջ «Դրոշակ» թերթում գրած հայտնի նամակը՝ ուղղված մեր ազգային կուսակցությունների ղեկավարներին, թե եկեք տեսնենք, որոնք են ձեր գաղափարական տարակարծությունները, որ չեք կարող լեզու գտնել, համախմբվել, որի պատճառով ոտքի տակ եք տալիս խեղճ ժողովրդին։

Հնարավոր է, որ, ինչպես մեր ռամիկներն են ասում, հայե՛ր, գեթ մեկ անգամ մտածենք ու գործենք հետին խելքով. Նախագահի ընտրությունները հետաձգենք թեկուզ 3 ամսով։

Այդ ընթացքում երբեք չմոռանանք, որ այս ճակատագրական պահին սադրիչ քայլերը կամ առճակատումը կարող են ահավոր հետեւանքներ ունենալ։ Դրսում կան ուժեր, որոնք շատ կցանկանային խորացնել մեր ճգնաժամը եւ մեզ տանել հենց առճակատումների ճանապարհով։ Համոզված եղեք, նրանք դրա համար դրամ չեն խնայի։ Ուրեմն, մենք պետք է առավել սթափ լինենք, իշխանությանը գլուխ բերենք ասկետ, մաքուր ձեռք ու խղճով մարդկանց։ Քաղաքական պարկեշտություն է պահանջվում քաղաքական գործչից։ Այդպիսիք կա՛ն։ Միայն թե պիտի հեռու մնանք գծուծ բաներից, քաղաքական հավակնություններից, քաղաքական եւ իրավական դաշտը մաքրենք ավգյան ախոռներից, առանց որի նորմալ քաղաքական գործունեություն ծավալել հնարավոր չէ։ Մեր ուժը մեր միաբանության մեջ պետք է լինի։ Եվ մենք միաբանվելով՝ պետք է փակենք պաշտոնամոլների, անարժանների ճանապարհը դեպի նախագահական բազկաթոռ։ Այս իմաստով ամենից խրթինը զանգվածային լրատվամիջոցների խնդիրն է։ Նրանք պիտի հասկանան, որ գերխնդիրը ազգային միաբանություն ստեղծելու մեջ է։ Այլընտրանք չկա՛։ Հարկավոր է ձեւավորել հենց այդպիսի հասարակական կարծիք եւ դրսեւորել իմաստություն ու կամք՝ հաշվի նստելու այդ կարծիքի հետ։ Հիմա հենց ա՛յդ պահն է։

ԱԼԵՔՍԱՆ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ

ԱԶԳ **միջազգային**

ՄՈՍԿՎԱ

Հայաստանի նոր ղեկավարները Ռուսաստանի բարեկամներն են...

Սկիզբը էջ 1

Ռուսաստանի պետական գործիչների արձագանքը նույնպես անչափ հետաքրքրական է։ Այդ ճամբարի ներկայացուցիչներից շատերը այս հարցի առթիվ կամ դիրքորոշում չունեն, կամ էլ այն, իմ կարծիքով, սխալ է։ Օրինակ Սերգեյ Բաբուրինը դատապարտեց Տեր-Պետրոսյանի պաշտոնաթողությունը։

Որեւէ հասկանալի բան չլսվեց նաեւ կոմունիստական ընդդիմության ճամբարից։ Սելեզնյովն ուշացումով այն միտքն արտահայտեց, թե հույս ունի Քոչարյանի հետ լավ հարաբերություններ հաստատել։ Մինչ նա խոսում էր, Արարքցյանն արդեն հրաժարական տվեց։

Ռուսաստանի քաղաքական շրջանակներն անպատրաստ էին։ Նրանք այնքան համոզված էին, թե նախագահական բացառիկ լիազորությունները նախագահին միշտ թույլ կտան հաղթող լինել, որ չէին պատկերացնում, թե կարող է այլ բան լինել։ Ուստի, երբ Տեր-Պետրոսյանը Ղարաբաղի հարցում զիջեց հայտնի մանեւրին, նրանց թվաց, թե այդ հարցը եւս լիովին լուծված է։

– Իսկ ո՞րն է ձեր տեսակետը նախագահի պաշտոնաթողության եւ դրա հետ կապված իրադարձությունների առթիվ։

– Ինձ նույնպես դասում են Հայաստանի վաղեմի բարեկամների թվին։ Այդ կարծիքին են Երեւանում, այդ կարծիքին եմ նաեւ ես։ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի խայլի նրա հրաժարականի կապակցությամբ ես մեկ անգամ եւս մտածում ունեցա նրան հարգելու որպես սեփական ժողովրդի մասին մտածող մարդու, նա զգաց, որ այս փուլում հեռացել է իր ժողովրդից եւ իշխանությանը կառչելու փոխարեն, ինչպես դա անում են որոշ նախագահներ, այդ թվում նաեւ մերը, քաջություն գտավ հեռանալու։ Ճիշտ է նա ամեն ինչում չէ, որ հետեւեց այդ գծին։ Հայաստանի նոր ղեկավարությունը դեռ երկար ժամանակ ստիպված կլինի ազատվել պատերազմի կուսակցության վերաբերյալ նրա ասած հրաժեշտի խոսքերից։ Չնայած Տեր-Պետրոսյանի հանդեպ իմ ողջ հարգանքին, ես ուզում եմ ուշադրություն դարձնել այն բանին, որ իշխանության գլուխ եկած մարդիկ Ռուսաստանի բարեկամներն են Հայաստանի նախկին նախագահից ոչ պակաս չափով, եթե ոչ ավելին։

Դրա ապացույցը իրադարձությունների թեժ պահին ռուս-հայկական պայմանագրի միահամուռ վավերացումն է։

Ես տեսնում եմ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի երկու հիմնական պատճառ։

Առաջինը 1996 թ. նախագահական անհաջող ընտրությունների արձագանքն է։ Ինչպես որ Քլինթոնն է երկրի ներսում վաղաժամկետ պաշտոնաթողության սպառնալիքի պայմաններում զենք շաչեցնում, փոխհատուցում փնտրելով արտաքին քաղաքական ասպարեզում Իրաքի շուրջը լարվածության սաստկացմամբ, այնպես էլ Տեր-Պետրոսյանը Ղարաբաղի հարցում իր դիրքորոշման փոփոխմամբ փորձում էր փոխհատուցել այդ ընտրությունների օրինականության անբավարար ընդունումը Արեւմուտքի կողմից։

Երկրորդ պատճառն այն է, որ նա Հայաստանի քաղաքացիներին առաջարկեց ավանդական ընտրություն։ Ռուսաստանում այդ ընտրությունը բավական հաճախ են առաջարկում. կամ ազգային գաղափար, պատմական շահեր, կամ էլ ներկա բարգավաճման, տնտեսական դժվարությունների հաղթահարման պատրանքներ։ Մեզ մոտ, Ռուսաստանում, որպես կանոն ընտրում են երկրորդը։ Հայաստանում, ի զարմանս շատերի, այդ թվում նաեւ Ռուսաստանի, ընտրեցին առաջինը։

Նախագահն այս հարցում չհասկացավ իր ժողովրդին։ Հայ ժողովուրդը, որքան ես հասկանում եմ պատմությունից, երկար տառապած ժողովուրդ է, որի վերքերը մինչեւ օրս չեն սպիացել։ Եվ զոհերի ու զրկանքների գնով Ղարաբաղում նվաճված հաղթանակը կարող է լինել տեւական ժամանակամիջոցում առանց կողմնակի օգնության, սեփական ուժերով նվաճված սակավաթիվ հաղթանակներից մեկը (թե Հայաստանին եւ թե Ադրբեջանին Ռուսաստանի ցույց տված օգնությունները չեզոքացնում էին իրար)։ Այդ հաղթանակի փաստն արժեքավոր է ոչ միայն Հայաստանի քաղաքացիների, այլեւ թերեւս էլ ավելի մեծ չափով աշխարհասփյուռ հայության համար։ Եվ Հայաստանում չուզեցին այդ հաղթանակը փոխանակել այն կասկածելի խոստումների հետ, թե ապագայում Ղարաբաղի հայերին չեն նեղացնի։

Նախագահը սխալվեց նաեւ իշխանության կառույցի հարցում։ Հրամանատարական լծակները հայտնվել էին նրա մանեւրի հակառակորդների ձեռքին, եւ նրա նախկին գործընկերները եւ ներկայիս հակառակորդները չէին էլ կարող այլ կերպ հանդես գալ, քանի որ դա սպառնում էր իրենց սկզբունքներին ու շահերին։

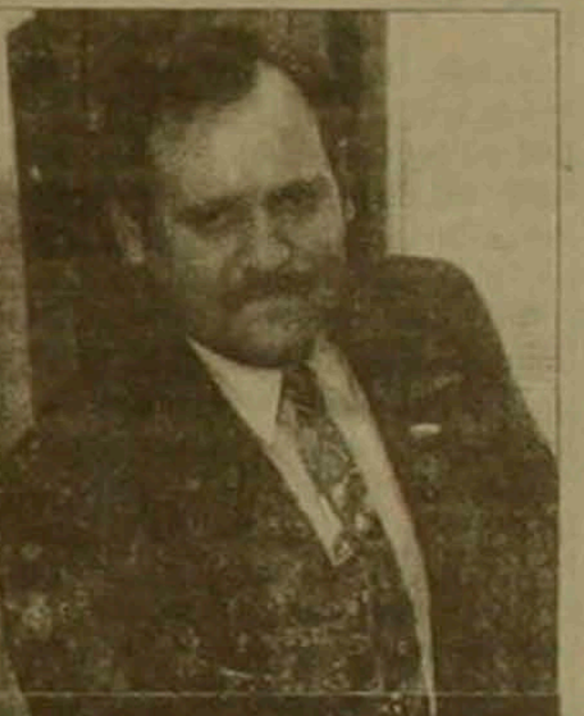

Բայց ես ուզում եմ գլխավորապես ուշադրություն դարձնել այն բանին, որ ոչ ոք չձեռնարկեց պաշտպանելու Լ. Տեր-Պետրոսյանին, որ ընդդիմությունը պահանջում էր նույնը, ինչ իշխանավորները։ Խորհրդարանում մեկ շաբաթվա ընթացքում տեղի ունեցած իրադարձությունները (խմբակցությունների վերադասավորում եւ այլն) չի կարելի բացատրել սոսկ նրանով, թե մարդկանց վախեցրին ուժային նախարարությունների հնարավորություններով։ Հրաժարականը դարձել էր ընդհանուր պահանջ։

Ինչ վերաբերում է հոգեբանական շարժառիթներին, ինձ թվում է, այստեղ դրանք մի քանիսն են։ Ինչպես մի անգամ արդեն ասել եմ, Լ. Տեր-Պետրոսյանին անհայտ տհաճություն էր պատճառում այն փաստը, որ իրեն մտավորականին, նախկին այլախոհին Արեւմուտքում մերժում են, մինչդեռ քաղբյուրոյի նախկին անդամ, նավթի ուրվական վաճառող Հ. Ալիեւին ամենուրեք լավ են ընդունում։ Դա ճնշում էր իշխանության օլիմպոսում ներփակված նախագահին։ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը երբեք չի ձգտել պոպուլիզմի։ Ավելին, հպարտանում էր նրանով, որ ինքը պոպուլիստ չէ։ Այդ հպարտության մեջ առկա է մեծ վտանգ, որ կարելի է կտրվել իրականությունից, ժողովրդի կյանքից, ինչը եւ տեղի ունեցավ։ Բացի դրանից, մահացավ նրա եղբայրը, որը, իմ ընկալմամբ, առավել իրատես մարդ էր եւ իր ձեռքում էր պահում Հայաստանի քաղաքական ու տնտեսական կյանքի բազմաթիվ թելեր։ Դրանից հետո նախագահի համար փակվեց տեղեկատվության մի հզոր աղբյուր։ Վերջիվերջո, նախագահի օգտին ոչ ոք հանդես չեկավ, բացի մի քանի հարգված քաղաքական գործիչներից, որոնցից են Վանո Սիրադեղյանը եւ հարափոփոխ Արա Սահակյանը։ Սա մեկ անգամ եւս ցույց է տալիս, որ նա սխալվել էր, չնայած իր խորամտությանը։

– Ձեր կարծիքով, Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականը նպաստո՞ւմ է Ղարաբաղի խնդրի լուծմանը, թե՞ ընդհակառակը։

– Հակամարտության լուծումը չի կարող կապված լինել անձնավորությունների հետ։ Այդ հակամարտությունը մշակութաբանական, միջքաղաքակրթային եւ պատմական բնույթ է կրում։ Ուստի արկածախնդրություն կլիներ կարծել, թե վաղը կլուծվի։ Ինձ թվում է, վերջին իրադարձությունների լույսով հարկավոր է կրկին ընդգծել (այս միտքն արտահայտվեց նաեւ անցյալ տարվա օգոստոսին «Նեզավիսիմայա գազետայում» հրապարակված մեր ինստիտուտի «Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը» զեկուցագրում), որ Ղարաբաղը այնպիսի դեպք չէ, որը կարող էր չլինել։ Ուստի հարկ չկա հույս ունենալ, թե ամեն ինչ կարող է կարգավորվել միանգամից։ Մեր հասարակության, Ռուսաստանի քաղաքական ղեկավարության մոլորությունը հիմնված է այն բանի վրա, որ մեր, այսպես կոչված, «իրավասու մարմիններում» նստած են 20-րդ դարավերջի քիսինջերների հաջողակ միջնորդների դերերին հավակնող ապիրազգեկիչներ, որոնք իրենց գործունեության դիմաց ստանում են երախտագիտության խոսքեր, գովեստներ, ինչպես նաեւ նյութական օժանդակություն։

Ես ուղղակի ուզում եմ ասել, որ Հայաստանի դեմքում առկա է մեր ԱԳՆ-ի նախարարի եւ այնտեղ այդ թեմայով զբաղվող բոլոր մարդկանց աղաղակող անբանիմացություն։ Քանզի ոչ այլ ոք, քան Եվգենի Պրիմակովն էր ճնշում գործադրում նախկին նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի վրա, փորձելով նրան դրդել ընդունելու Մինսկի խմբի ռուս-ամերիկա-ֆրանսիական միահամուռ դիրքորոշումը։ Հենց նրանցից էր գանգատվում Հայաստանի նախագահը Մինսկում անցյալ տարվա օգոստոսին ինձ հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ, ասելով, որ չի հասկանում, թե ինչու է Ռուսաստանն այդքան շտապում լուծելու Ղարաբաղի հակամարտությունը։

Չէ՞ որ Ղարաբաղի հակամարտությունը ներկա իրավիճակում հիմք է տալիս Անդրկովկասում Ռուսաստանի ներկայության, նրա միջնորդական ակտիվ դերի համար, ինչպես Աբխազիայի կամ Օսիայի դեպքերում։ Եթե իդեալական տարբերակով պատկերացնենք, թե այդ հակամարտությունները վաղը կլուծվեն, ապա Ռուսաստանի ներկայության անհրաժեշտությունը կվերանա, եւ այդ ժամանակ վճռական գործոն կդառնան դրամն ու ներդրումները։ Դրամի ներհոսի խոչընդոտը չլուծված հակամարտությունների վերսկսման վտանգն է։ Ուստի բոլոր նրանք, ովքեր այսօր խորհուրդ են տալիս հնարավորին չափ արագ, մեկ հարվածով լուծել բոլոր խնդիրները, դրանով իսկ հանդես են գալիս Արեւմուտքի հետագա ներթափանցման եւ Կովկասում Ռուսաստանի ազդեցության թուլացման օգտին։ Բացի դրանից, խորապես համոզված եմ, որ դեպքերի նման արագացման դեպքում հենց կոնֆլիկտներն էլ լավագույն դեպքում կփոխարկվեն, բայց չեն վերացվի։

Թե ինչու ՌԴ փորձառու եւ իմաստնացած արտգործնախարարը չի ուզում ըմբռնել այդ տարրական բաները, ես թողնում եմ ընթերցողների հայեցողությանը։ Բայց ինձ թվում է, որ մեր ԱԳՆ-ին ավելի շատ հրապուրում են կասպիական նավթի ուրվականը եւ մասնակցությունն Ադրբեջանի գործերին։ Ահա թե ինչու այսօր մեր անհեռատես պաշտոնյաներից շատերը հախուռն կերպով ջանում են Ադրբեջանին աջակցել Ղարաբաղի եւ մյուս հարցերում։

ՄՈՍԿՎԱ

ԱՇԽԱՐՀ

Ռուսաստանը չի զոհաբերի ազգային շահերը հանուն ԱՊՀ-ի

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Ռուսաստանը չի զոհաբերի իր ազգային շահերը հանուն ԱՊՀ-ի միավորման, հայտարարել է նախագահ Բորիս Ելցինը, Համագործակցության անդամներին կոչ անելով փոխգործակցել իրավահավասար հիման վրա։

«Մենք ուրիշներին կոչ չենք անում եւ ինքներս էլ չենք գործի ի վնաս սեփական ազգային շահերի։ ԱՊՀ-ի անդամների փոխհարաբերությունների միակ խելամիտ հիմքը իրավահավասարությունն է եւ փոխադարձ շահը», հայտարարեց նախագահը խորհրդարանին հասցեագրված ամենամյա ուղերձում, որի 65-էջանոց տեքստը այսօր տարածվեց Դաշնության ժողովի անդամների շրջանում։

Ռուսաստանի նախագահը համոզված է, որ նախկին խորհրդային հանրապետությունների տնտեսական միավորումը «օրինաչափ գործընթաց է, օբյեկտիվորեն ձեռնտու է նրա բոլոր մասնակիցներին։ Մենք պատրաստ ենք մեր ամբողջ ներուժն օգտագործել այդ գործընթացն աշխուժացնելու համար», հայտարարել է նա։

Որպես դրական օրինակ նշելով Բելառուսի հետ միություն ստեղծելը, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի, Բելառուսի, Ղրղզստանի եւ Ղազախստանի կազմով «մաքսային քառյակի» աշխուժացումը, Բորիս Ելցինը միեւնույն ժամանակ մատնանշել է ամբողջությամբ վերցված ԱՊՀ-ի զարգացման «թույլ դինամիզմը»։

«Մեծանում է չլուծված խնդիրների բեռը երկկողմ եւ բազմակողմ հարաբերություններում։ Կրճատվում է փոխադարձ ապրանքաշրջանառությունը», նշեց պետության ղեկավարը, ընդունելով, որ այդ խնդիրների համար պատասխանատվության մի մասն էլ ընկած է Ռուսաստանի վրա։

Պաշտոնանկ Հասանովը ընդունեց իր մեղքը

ԲԱՔՈՒ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ։ Փետրվարի 16-ին Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հրամանագրով պաշտոնական դիրքի չարաշահման՝ օրենքների խախտման համար աշխատանքից ազատվել է ԱԳ նախարար Հասան Հասանովը։

Հրամանագրում նշվում է, որ հատուկ հանձնաժողովը քննություն է անցկացրել Բաքվում «Եվրոպա» հյուրանոցի շինարարության կապակցությամբ եւ կոպիտ խախտումներ է ի հայտ բերել Հասանովի՝ շինարարության պատվիրատուի կողմից։ Հանձնաժողովը պետությանը հասցված վնասը գնահատել է 2,3 մլն դոլար։

Հանրապետության նախագահին հղած նամակում Հասան Հասանովն ընդունում է իր մեղքը։ Նախագահի հրամանագիրը եւ նախկին նախարարի նամակը ընթերցվեցին պետական հեռուստատեսությամբ ժամը 20.00-ին։

«Համաս»-ը սպառնում է հարվածել Իսրայելին

ՌԱՄԱԼԼԱՀ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Իսլամական ռազմական «Համաս» շարժումը փետրվարի 17-ի իր հայտարարության մեջ սպառնում է հարվածել Իսրայելին՝ Իրաքի դեմ ԱՄՆ-ի հարձակման դեպքում։

«Մենք հստակ հայտարարում ենք, որ «Համասի» ռազմական բրիգադը երբեք չի կանգնի ձեռքերը ծալած, եթե իրաքյան ժողովուրդն ու նրանց երեխաները դիմակայեն ԱՄՆ-ի ագրեսիան», ասված է Արեւմտյան ափում բաժանված թռուցիկներում։ «Մենք դրան կպատասխանենք մեր սեփական միջոցներով՝ ուժեղ հարված հասցնելով Իսրայելին եւ նրա հրեշ Ամերիկային»։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Փարաջանովի ձայնը հնչում է ոչ միայն իր ֆիլմերում, այլեւ նրան նվիրված գրքի էջերից

Հայրենի մշակույթը օրերս հարստացավ եւս մի նշանակալի իրադարձությամբ: Մշակութասեր ընթերցողի սեղանին դրվեց Կարեն Քալանթարի «Ակնարկներ Փարաջանովի մասին» գիրքը:

Շուրջ ութ տարի է, ինչ մեզանից հեռացել է Սերգեյ Փարաջանովը: Սակայն հետաքրքրությունը նրա զարմանալիորեն ինքնատիպ անձի նկատմամբ, ձգողականությունը դեպի փարաջանովյան ֆենոմենը, հետզհետե ավելի են աճում: Դա են վկայում տարբեր երկրներում կազմակերպվող նրա ստեղծագործությունների ցուցահանդեսները, հրատարակված ալբոմները, մեծ արվեստագետի կյանքին նվիրված գրքերն ու հոդվածները, նրա մասին ստեղծված վավերագրական ֆիլմերը:

Պատեհ առիթով հիշեցնենք ընթերցողին, որ վերջին երկու տարում Փարաջանովին նվիրված ակնառու իրադարձություններից են 1995-ի աշնանը «Մոսկովսկայա պալիտրա» ցուցասրահում «Չորս արվեստներ» ասոցիացիայի կազմակերպած վերնիսաժը, ուր ցուցադրված էին Փարաջանովի Երեւանի տուն-թանգարանից Մոսկվա բերված մի քանի տասնյակ աշխատանքներ, անցյալ տարի Կիեւում, Դովժենկոյի անվան կինոստուդիայի տարածքում Սերգեյ Փարաջանովի հուշարձանի բացումը: Սակայն գոյություն ուներ Փարաջանովի արվեստի բազմաբազում երկրպագուներին տակավին «չբացված» մեկ այլ ոլորտ, որի կարեւորությունը դժվար է գերագնահատել. Փարաջանովի կինեմատոգրաֆը:

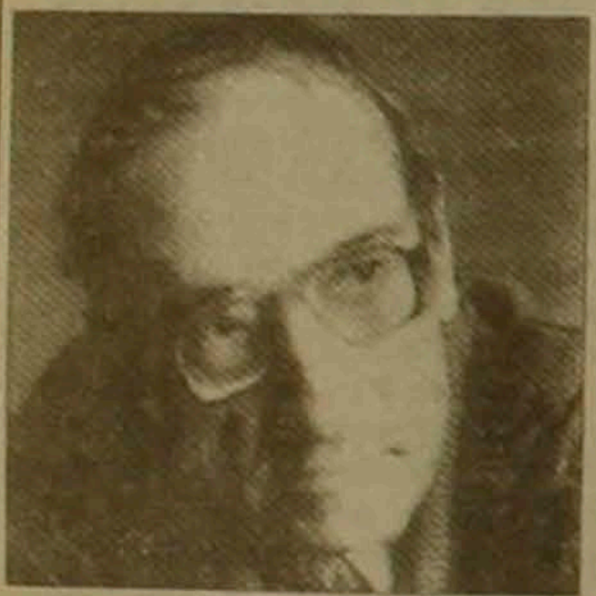

Կ. Քալանթար

Եվ ահա մեր առջեւ ճանաչված կինոգետ, արվեստագիտության թեկնածու, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի արվեստի ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող Կարեն Քալանթարի գիրքն է: Այն գրքերից, որ երջանիկ ճակատագիր է ունեցել գրված իսկ պահից, տակավին իր տպագրությունից առաջ բազում ընթերցողի հավանությունը ստանալ: Արվեստագետին, նրան, ով գրում է եւ նրան, ում մասին են գրում, ժամանակակիցների տված եզակի գնահատական է, երբ գիրքը դեռ անտիպ վիճակում ձեռքից ձեռք է անցնում, աշխարհ գալուց առաջ արդեն իսկ իր ձգողականության ողջագրավ դաշտը ներգրավելով բազում մասնագետ-արվեստագետներին, լայնածիր հետաքրքրությունների հակում ունեցող ընթերցողներին: Այդպիսի գրքերից է Կարեն Քալանթարի «Ակնարկներ Փարաջանովի մասին» շնորհակալ եւ տարողունակ աշխատանքը, որի արդյունքում այսօր կարող ենք ունենալ համաշխարհային կինոյի անզուգական վարպետ Սերգեյ Փարաջանովի կյանքի, գործունեության, ստեղծագործության նրբազգին վերլուծությամբ տոգորված արժեքավոր կոթող: Ինչպես նշել է արվեստի ինստիտուտի տնօրեն, դոկտոր, ակադեմիկոս Լեւոն Հախվերդյանը «Կարեն Քալանթարի տաղանդավոր գիրքը մեր ազգային արվեստի նշանավոր վարպետներից մեկի գեղարվեստական մեծ ժառանգության արժանի արվեստաբանական հուշարձան է»: Լ. Հախվերդյանը նշանավորում է սույն աշխատությունը նաեւ մեկ այլ հայեցակետից, ընթերցողի համայն ուշադրությունը սեւեռելով այն փաստին, որ «Կ. Քալանթարը ամբողջ գրքում զարգացնում է այն շատ կարեւոր միտքը, որ Փարաջանովի կինոնկարների գլխավոր հերոսը հենց ինքը Փարաջանովն է. արվեստագետը հանդիսատեսի մեջ որոնում է իր սեփական ներաշխարհում խմորվող հոգեկան ապրումների ըմբռնումը, քանի որ այն աշխարհը, որ նա ցուցադրում է իր կինոնկարներում, արժեքավոր է ամենից առաջ գեղագիտական ապրումներ հարուցելու հատկությամբ»: Արժեքավոր է նաեւ վերլուծողի այն գնահատականը, որ կինոգետն իր կարեւոր խնդիրն է համարել Փարաջանովի ստեղծագործության քրիստոնեական բովանդակության բացահայտումը, ինչը եւ արել է լիակատար հաջողությամբ: «Հեղինակը շատ բան է ասում Փարաջանովի նաեւ անկատար մնացած մտահղացումների, ինչպես նաեւ ոչ կինեմատոգրաֆիական (կերպարվեստագիտական) մեծահարուստ ստեղծագործության մասին», եզրահանգում է Լ. Հախվերդյանը:

Ուշագրավ է սույն գրքի մասին նաեւ Հայաստանի կինեմատոգրաֆիստների միության նախագահ Սերգեյ Իսրայելյանի հավաստիությունն այն մասին, թե գրքի հեղինակ տաղանդավոր կինոգետ Կարեն Քալանթարը ժխտում է որոշ քննադատների եւ հանդիսատեսների ճիգերը գտնելու Փարաջանովի այս կամ այն «հանելուկի» տրամաբանական բացատրությունը: Մինչդեռ հեղինակի ուշադրությունը ենթագիտակցականի նկատմամբ եւ առավել վերջինիս գերագնահատումն անգամ միանգամայն հասկանալի են, եւ ոչ պակաս տալիս են Փարաջանովի բազմաթիվ խորհրդանշանների եւ փոխհարաբերությունների խորաթափանց եւ գիտականորեն փաստարկված մեկնությունները: «Կինոգետը մխրճվում է նույնիսկ Փարաջանովի ֆիլմերի եւ ամենաանպաշտպան» ոլորտը՝ սյուժեի մեջ, ուր մեծ ռեժիսորը, իր իսկ խոստովանությամբ, հաճախ մոլորվում է «երեք ծառերի արանքում» եւ քննադատին այստեղ եւս հաջողվում է որսալ ստեղծագործությունների թանկարժեք իմաստային, բովանդակային հատիկները»:

Ծանոթանալով Կարեն Քալանթարի խնդրո առարկա աշխատությանը, անհնար է համակարծիք չլինել Սերգեյ Իսրայելյանին, թե գրքում, իրապես, կան կատարելապես թարմ մտքեր եւ դիտարկումներ: Դրանցից մեկը «թատերայնության» գաղափարը, որպես փարաջանովյան կերպարայնության անհրաժեշտ բաղադրամասը, կամ առարկաների սկզբունքային «անհարկիությունը» նրա ֆիլմերի բազում եւ ինքնատիպ կադրային համադրումներում:

Ինչպես նշել է գրքի նախաբանում ակադեմիկոս Արամ Գրիգորյանը «Ակնարկներ Փարաջանովի» մասին գիրքը տաղանդավոր կինոգետ, ժուռնալիստ Կարեն Քալանթարի բազում տարիների մանրակրկիտ ուսումնասիրությունների փայլուն եզրահանգում-ամփոփումն է: Հիշատակելի է ակադեմիկոսի նաեւ այն գնահատականը, որ Կարեն Քալանթարի գիրքն իր գեղագիտական, մարդկային, գիտական եւ մասնագիտական նկարագրով համարժեք է իր էջերում արծարծվող նյութին՝ մեծն Փարաջանովի ստեղծագործությանը: Բացի այդ, աշխատությունը մեծ ուշագրավչությամբ օժտում է այն հանգամանքը, որ, ինչպես նրբանկատորեն դիտարկել է Արամ Գրիգորյանը Կարեն Քալանթարը հիասքանչ արտիստականությամբ է ներխուժել այդ գիրքը, տողերի արանքում, անտեսանելիորեն կերտելով նաեւ իր սեփական կերպարը, սակայն դրան մեկտեղ, որպես գիտնական-հետազոտող, կարողացել է մնալ նաեւ գրքից «դուրս» գտնվող դաշտում:

Տեղեկացնենք ընթերցողին, որ գիրքը բաղկացած է տասը ակնարկներից մեկը մյուսից հետաքրքրաշարժ, ձգողական խորագրերով. «Կենսագրության դրվագներ», «Ուսուցիչն ու աշակերտը» «Ապրելու կամքը» «Թռիչք», «Մոռացված նախնիների ստվերներ», «Կիեւյան որմնանկարներ», «Քննադատության հարձակումներ», «Ամենափարաջանովյան ֆիլմ «Նռան գույնը»», «Սուրամի ամրոցի լեգենդը», «Աշիկ-Քերիբ», «Չիրագործված մտահղացումներ, ռեքվիեմ»:

Գրքի ընդհանուր բանվածքի ահա այս հանգուցակետերում են բացվում-մակարդվում XX դարի մեծագույն արվեստագետ ռեժիսոր Սերգեյ Փարաջանովի կյանքի եւ ստեղծագործության երեւելի բեւեռները, նրա հեղինակի Կարեն Քալանթարի վարպետ գրչի ներքո պարզելով ընթերցողին փարաջանովյան մարդկային եւ ստեղծագործական դրամայի վեհությունը:

Սույն հրատարակման ծիրում, աներկբայորեն, արժի երախտիքի խոսք ասել թե հեղինակի, թե արվեստասերների, ընթերցողների անունից գրքի տպագրման նյութական հոգացությունն ստանձնած «Հայաստան»

հիմնադրամին, ինչպես նաեւ գիտությունների ազգային ակադեմիայի հրատարակչությանն ի դեմս նրա գլխավոր խմբագիր Սուրեն Ավետիսյանի հիշյալ աշխատությունն արագորեն եւ աչքագրավ կերպով տպագրելու համար:

«Ես ունեմ երեք հայրենիք, իր վերջին օրերին ասել է Սերգեյ Փարաջանովը. ծնվել եմ Վրաստանում, ստեղծագործել Ուկրաինայում, իսկ մահանալ պատրաստվում եմ Հայաստանում»:

Ելնելով մեծ արվեստագետի «երեք հայրենիք» ունենալու, նրա խորհրդային ողջ միության տարածքում բազմաճանաչ լինելու իրականությունից, սույն գրքի ռուսերեն հրատարակման փաստը միանգամայն տեղին եւ արդարացված է դիտարկվում: Սակայն հայտնենք ընթերցողին, որ տպագրության է պատրաստ «Ակնարկներ Փարաջանովի մասին» գրքի հայերեն տարբերակը, որ եւ սպասում է իր տպագրությանը սատարող բարերարին: Հուսանք, որ մոտ ապագայում կգտնվի այդպիսինը:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Ցուցահանդես նվիրված Վահրամ Փափազյանի հոբելյանին

Հայաստանի ազգային գրադարանի ընթացիկ տարվա անդրանիկ ցուցահանդեսը նվիրված էր մեծատաղանդ արտիստ, արձակագիր, արվեստի տեսաբան Վահրամ Փափազյանի ծննդյան 110-ամյակին: Վեց ցուցափեղկերում տեղադրված շուրջ երկու հարյուր գրքերը, պարբերականները, լուսանկարներն ու քաղվածքները ցայտուն կերպով պատկերում են նրա վեց տասնյակի բեմական գործունեությունը:

Ցուցահանդեսի առաջին բաժնում ներկայացված են «Հետադարձ հայացք», «Իմ Օթելլոն», «Համլետը ինչպես տեսա», «Լիր արքան», «Անահիտ», «Արտիս պարտքը» գրքերը, որոնց հաջորդում են ականավոր դերասաններ Հովհ. Աբելյանին, Հովհ. Զարիֆյանին, Մ. Մանվելյանին, Հր. Ներսիսյանին, Օլգա Գուլազյանին, Ժասմենին, գրողներ Դ. Վարուժանին, Ե. Չարենցին նվիրված ժողովածուները, որոնցում տեղ են գտել նրանց եւ հայ թատրոնին տրված դրական ինքնատիպ բնութագրումները: «Թատրոնը ժողովրդի համայնական հույզերի, նրա անցյալի հիշատակների, նրա գալիքի ակնկալության, նրա լեզվի ու բարքերի, ինչպես եւ նրա հոգեկան մակարդակի անսխալ չափանիշն է, նրա էության անդավաճան հայելին» (Վ. Փափազյան):

Երկրորդ բաժինը ձեւավորված է հայ թատրոնի պատմությանը նվիրված Գ. Ստեփանյանի, Լ. Հախվերդյանի, Բ. Հարությունյանի, Ս. Մելիքսեթյանի, Գ. Աբաջյանի, Ռ. Զարյանի, Յ. Յուզովսկու, Լ. Սամվելյանի, գրողներ Ավ. Իսահակյանի, Ստ. Զորյանի, Հր. Հովհաննիսյանի առանձին գրքերով ու հոդվածների ժողովածուներով, հայ, այլազգի անվանի գործիչների՝ Վ. Փափազյանի արվեստի մասին ասված կարծիքներով: «Իմ տեսած այն մեծատաղանդ արտիստներից է Վահրամ Փափազյանը, գրում է Մարտիրոս Սարյանը, որին բեմի վրա տեսնելով զգում ես եւ խորապես համոզվում, որ իրոք աշխարհի հնագույն թատերական կուլտուրա ունեցող ժողովուրդներից է հայ ժողովուրդը»:

Ցուցահանդեսը եզրափակում են «Հուշագրություններ», «Կերպարվեստում», «Զոներգեր, պարոդիաներ, սցեներ» եւ «Պարբերական մամուլում» բաժինները: Այստեղ ներկայացվեցին Մ. Սարյանի, Վ. Աճեմյանի, Գրիգոր Լաֆֆայի, Խաչատուր Եսայանի, Գեորգի Յարալյանի՝ Վ. Փափազյանի դիմանկարներն ու ընկերական շարժերը:

Հոբելյանը լավ առիթ է, որպեսզի թատերական գործիչների միությունում բացվի թատերական արվեստի թանգարան, Երեւանում կանգնեցվի Փափազյանի արձանը, գրվի-հրատարակվի մենագրություն, հուշերի ժողովածու եւ կազմվի մատենագրությունը:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՎՆԱՆՅԱՆ

ԱՄՆ

Հայ բանաստեղծների գործերը միջազգային պոեզիայի նոր հատորում

Չորս տարին մեկ հրատարակվող գրական ժողովածուների շարքում, Դաշա Նիսուլայի խմբագրությամբ Արեւմտյան Միչիգանի համալսարանի միջազգային պոեզիա բաժնի կողմից օրերս լույս է տեսել «Ժամանակակից առաջավոր բանաստեղծներ. Միջազգային ժողովածու» բանաստեղծությունների հատորը, որտեղ ամփոփված են աշխարհի ամենատարբեր ազգությունների քնարերգության ներկայացուցիչների ստեղծագործությունները, հաղորդում է «Արմինյըն Միրոր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթը: Հայ բանաստեղծներ Վահագն Դավթյանի եւ Գեւորգ Էմինի, ինչպես նաեւ Ռումինիայից Պետրոս Հորասանջյանի բանաստեղծությունները ներկայացված են Մասաչուսեթսից ամերիկահայ հայտնի թարգմանչուհի Դայանա Տեր-Հովհաննիսյանի թարգմանությամբ: Ներկայացված են եղել այլ բանաստեղծների գործեր եւս, սակայն խմբագիրը ընտրել է միայն վերոհիշյալները:

Ռուսական բաժնում տեղ են գտել Բելլա Ախմադուլինայի բանաստեղծությունները Դեյվիդ Սլոունի եւ Դայանա Տեր-Հովհաննիսյանի թարգմանությամբ: 367 էջանոց հատորը, ըստ լրատվության, ընդգրկում է նաեւ բանաստեղծների լուսանկարները:

Հ. Օ.

ԲԱՆԱՀՅՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ

«Մարտունու շրջանի ժողովրդական երգեր»-ը՝ ուշագրավ ձեռնարկում

Երաժշտական գրականությունը հարստացավ «Մարտունու շրջանի ժողովրդական երգեր» ժողովածուով, որտեղ ամփոփված են 1974-77 թթ. գիտարշավի նյութերի մի մասը. երգերը ձայնագրել, նոտագրել, ժողովածուն կազմել եւ ներածությունն ու ծանոթագրությունները գրել է գրքի հեղինակ, երաժշտագետ Մանուկ Մանուկյանը:

Ժողովածուի հրատարակությունն իրականացվել է ծնունդով մարտունեցի, ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավոր, «Հայաստան-շինարար» բաժնետիրական ընկերության գլխավոր տնօրեն Վազգեն Պողոսյանի հովանավորությամբ:

Ընթերցողին ներկայացվող ժողովածուն ընդգրկում է հայկական ժողովրդական, աշուղագուսանական եւ հեղինակային 85 երգ, որոնք պատկերացում են տալիս այդ բնակավայրի բնակչության ավանդական եւ նորաստեղծ երգերի մասին:

Ժողովածուի երգերը ներկայացված են հետեւյալ բաժիններում՝ «Օրորոցային եւ աշխատանքային երգեր», «Ծիսական եւ հարսանեկան երգեր ու պարեր», «Պարերգեր ու սիրո երգեր», «Պատմական երգեր եւ ծռներգեր», «Աշուղական երգեր եւ հատվածներ սիրավեպերից», «Հեղինակային երգեր»:

Գրքում տրված են երգերը կատարողների եւ երգերի այբբենական ցանկերը, ռուսերեն եւ անգլերեն ամփոփումները:

Ուսումնասիրության հեղինակ Մ. Մանուկյանը, խոսելով Մարտունու շրջանի երգարվեստի 1970-ական թվականների վիճակի եւ կատարած աշխատանքի մասին, գրում է. «Երգերի ընտրությունը կատարելիս նկատի ենք ունեցել նրանց թե՛ գեղարվեստական արժանիքները, եւ թե՛ գիտական հետաքրքրությունն այն միտումով, որ հնարավորին չափ նկատելի դարձնենք տվյալ միջավայրի ժողովրդական երգարվեստի գեղագիտական չափանիշների դիապազոնը. նախասիրված ժանրերը, թեմաները, սյուժեները, բնորոշ ձայնակարգային, ինտոնացիոն, մետրառիթմիկ բանաձեւերը կամ արտահայտչական այլ միջոցները, ինչպես նաեւ ավանդական երգերի հարատեւման ձեւերի ու նոր երգերի ստեղծման պայմանները»:

Ժողովածուից տեղեկանում ենք, որ երգերը ռուսերեն է թարգմանել պրոֆեսոր Ալինա Փահլեւանյանը, սակայն հրատարակչական ծախսեր չլինելու պատճառով դրանք մնացել են անտիպ:

Հ. Հ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **Մարզական**

ՆԱԳԱՆՈ-98

18-րդ ձմեռային օլիմպիական խաղերի մրցապայքարներում

Վերջին երկու օրերին առավել հաջող հանդես եկան Գերմանիայի մարզիկները։ Այդ ընթացքում նրանք իրենց «գանձարանը» հարստացրեցին 2 ոսկե, 3 արծաթե եւ 1 բրոնզե մեդալներով եւ այժմ, թեեւ ոսկե մեդալների թվով զիջում են Ռուսաստանի ներկայացուցիչներին, այնուամենայնիվ, պարգեւների ընդհանուր թվով առաջ են եւ նրանցից, եւ նորվեգացիներից։

Ահա թե այժմ, օլիմպիադայի ավարտից 5 օր առաջ ինչպիսի դիրքեր են գրավում առաջատար թիմերը։

երկրներ	ոսկի	արծաթ	բրոնզ
1. Ռուսաստան	8	4	1
2. Գերմանիա	7	8	7
3. Նորվեգիա	5	7	4
4. Կանադա	4	5	3
5. Հոլանդիա	4	4	2
6. Ճապոնիա	4	1	3
7. ԱՄՆ	3	1	4
8. Ավստրիա	2	3	7
9. Ֆինլանդիա	2	3	3
10. Շվեյցարիա	2	1	1

Գերմանիայի հավաքականին երկու ոսկե մեդալ բերեց լեռնադահուկորդուհի Կատյա Զայցինգերը։ Զուր չէ, որ այս մարզուհուն արագընթաց վայրէջքի թագուհի են անվանում (նա աշխարհի գավաթի խաղարկությունում վստահորեն գլխավորում է, 6 անընդմեջ հաղթանակ է [illegible]։ Զայցինգերը նախ հաղթեց իր սիրած մրցաձեւում։ Այստեղ արծաթե եւ բրոնզե մեդալներ նվաճեցին համապատասխանաբար Պեռնիլա Վիբերգը (Շվեդիա) եւ Ֆլորենս Մազնադը (Ֆրանսիա)։

Ապա նա օլիմպիական երկրորդ ոսկին շահեց արագընթաց վայրէջքի երկամարտում։ Այս մրցաձեւում պատվո պատվանդանի մյուս աստիճանները եւս զբաղեցրին գերմանուհիները. երկրորդը Մարտինա Էրտլն էր, երրորդը՝ Հիլդե Գյորտը։

Վերջապես հաղթանակ տոնեց ավստրիացի Հերման Մայերը։ Երբ աշխարհի գավաթի մրցումների առաջատարը Նագանոյում արագընթաց վայրէջքի մրցասարածությունում վայր ընկավ, շատերը կարծում էին, թե օլիմպիադան ավարտվեց Մայերի համար։ Սակայն գերհսկա ոլորավայրէջքում «հերմինատորը» (լեռնադահուկորդներն այդպես են անվանում Հերմանին) կարողացավ գերազանցել մրցակիցներին ու նվաճել օլիմպիական չեմպիոնի կոչումը։

Արծաթե մեդալակիր դարձավ շվեյցարացի Դիդյե Կուշեն, բրոնզե մրցանակակիր՝ Մայերի հայրենակից Հանս Կնաուսը։

Ռուսաստանի ներկայացուցիչները եւս երկու ոսկե մեդալ բերեցին եւ կարելի է ասել, որ երկուսն էլ պլանավորված էին։

4x5 կմ դահուկային փոխանցումավազքում ռուս դահուկորդուհիների քառյակը (Նինա Գավրիլյուկ, Օլգա Դանիլովա, Ելենա Վյալբե, Լարիսա Լազուտինա) վստահորեն գրավեց առաջին տեղը։ Այսպիսով, ՌԴ-ի ներկայացուցիչները շահել են կանանց դահուկավազքում խաղարկված բոլոր չորս ոսկե մեդալները։ Փոխանցումավազքում արծաթե մեդալների արժանացան Նորվեգիայի, բրոնզե մեդալների Իտալիայի մարզուհիները։

Ռուսների գերազանցությամբ անցան նաեւ գեղասահքի պարային զույգերի մրցումները։ Այս մրցաձեւի պատմության մեջ առաջին անգամ օլիմպիական կրկնակի չեմպիոններ դարձան Պաշա (Օքսանա) Գրիշչուկը եւ Եվգենի Պլատովը։

Պաշա Գրիշչուկը եւ Եվգենի Պլատովը

Նշանավոր մարզիչ Տատյանա Տարասովայի սաները առաջին անգամ չեմպիոններ դարձան նախորդ Լիլեհամերի օլիմպիական խաղերում։ Եվ անցած չորս տարիների ընթացքում Գրիշչուկն ու Պլատովը, մասնակցելով 20-ից ավելի մրցումների, հաղթել են բոլորում։ Նագանոյից հետո օլիմպիական կրկնակի, աշխարհի քառակի ու Եվրոպայի եռակի չեմպիոնները մտադիր են թողնել մեծ սպորտը։

Պարային զույգերի մրցումներում արծաթե մեդալները եւս բաժին հասան Ռուսաստանի ներկայացուցիչներին Անժելիկա Կռիլովային եւ Օլեգ Օվսյաննիկովին։ Բրոնզե պարգեւները, սուր մրցակցությունից հետո, բաժին հասան Մարինա Անիսինային եւ Գվենդալ Պեյզերային (Ֆրանսիա)։

Անսպասելի ավարտ ունեցան կանանց 1500 մ չմշկավազքի մրցումները։ Հաղթողի հավանական թեկնածուն մրցաշրջանի բացարձակ առաջատար Գունդե Նիման Շթիրնեմանը, որը Նագանոյում արդեն հաղթել էր 3000 մ վազքասարածությունում, այս անգամ գրավեց երկրորդ տեղը եւ արծաթե մեդալի արժանացավ։ Իսկ օլիմպիական չեմպիոնուհի դարձավ 23-ամյա կանադուհի Մարիաննա Թիմմերը, որը նաեւ սահմանեց աշխարհի ռեկորդ՝ 1 րոպե, 57,58 վրկ։ Բրոնզե մեդալակիրը Քրիստի Ուիլսոնն է (ԱՄՆ)։

Իրենց երկրպագուներին կրկին ուրախացրեցին Ճապոնիայի դահուկացատկորդները։ 120 մետրանոց ոստնակացատկի թիմային մրցումներում «դաշտի տերերի» եռյակը (Կաձույոշի Ֆունակին, Մասահիկո Հարադան եւ Տականոբո Օկաբեն) հուրախություն Հակուբայում հավաքված ավելի քան 40 հազար հանդիսականների, նվաճեց առաջին տեղը եւ ոսկե մեդալները։ Մի փոքր հետ մնացին Գերմանիայի (արծաթ) եւ Ավստրիայի (բրոնզ) թիմերը։

Սահցուղակներում իշխում են Հոլանդիայի չմշկավազորդները։ 10 հազար մետր մրցասարածությունում այդ երկրի ներկայացուցիչները գրավեցին բոլոր մրցանակային տեղերը։ Օլիմպիական կրկնակի չեմպիոն դարձավ Ջանի Ռոմմեն (առաջին ոսկին նա շահել էր 5 հազար մետրում)։ Ընդ որում, նա գերազանցեց նաեւ 4 տարի առաջ օլիմպիական Լիլեհամերում սահմանված աշխարհի ռեկորդը։ Ռոմմեի արդյունքն է 13 րոպե 15,33 վայրկյան։ Արծաթե մեդալը բաժին հասավ Բոբ դե Յոնգին, իսկ Ռենտյե Ռիտսմանը, որն արդեն մեկական արծաթե եւ բրոնզե մեդալներ էր շահել Նագանոյում, նվաճեց բրոնզե պարգեւը։

Շատ հետաքրքիր անցան շորթ-թրեք-ի մրցումները։ Ահա թե ովքեր հաղթեցին այդ մրցումներում. տղամարդկանց 1000 մրցասարածության 1. Քիմ Դոն Յանգ (Հարավային Կորեա), 2. Չին Չյուն Լին (Չինաստան), 3. Քեւին Պեդա (Կանադա), կանանց 3000 մ փոխանցումավազք 1. Հարավային Կորեա, 2. Չինաստան, 3. Կանադա։

Ավարտվեց կանանց հոկեյի մրցաշարը։ Եզրափակչում ԱՄՆ-ի մարզուհիները 3-1 հաշվով հաղթեցին աշխարհի բազմակի չեմպիոնուհիներին՝ Կանադայի հոկեյիստուհիներին եւ նվաճեցին այս մրցաձեւում առաջին օլիմպիական չեմպիոնների կոչումը։ Արծաթե պարգեւները բաժին հասան կանադուհիներին, բրոնզե մեդալի արժանացան Ֆինլանդիայի հոկեյիստուհիները, որոնք երրորդ տեղի համար պայքարում 4-1 հաշվով հաղթեցին ճապոնուհիներին։

Տղամարդկանց մրցումներում խմբերում խաղերն ավարտվել են, եւ այժմ 8 հավաքականները պայքարը կշարունակեն օլիմպիական մրցակարգով։

Օլիմպիական խճանկար

Վերջին անգամ հաղթողներին մաքուր ոսկուց ձուլված մեդալներ հանձնվել են 1912 թվականի 5-րդ ամառային օլիմպիական խաղերի ժամանակ։ Նագանոյում չեմպիոնին հանձնվող պարգեւը արծաթի եւ ոսկու համաձուլվածք է, ընդ որում, ոսկու պարունակությունը 6 գրամ է։ Իսկ պատվո երկրորդ եւ երրորդ տեղեր գրաված վողներին համապատասխանաբար հանձնվող արծաթե եւ բրոնզե մեդալներն իրոք այդպիսին են՝ առանց խառնուրդների։

Հետաքրքիր է, որ 16-րդ ձմեռային օլիմպիադայում (Ալբերվիլ) հաղթողներին հանձնվեցին... բյուրեղապակյա մեդալներ։

Օլիմպիական ճաշացուցակն այնքան հարուստ է, որ բոլոր կերակրատեսակները փորձել հնարավոր չէ։ Ինչպես ասում են մոսկովյան «Կոմսոմոլսկայա պրավդայի» հատուկ թղթակիցները, իրենք միայն սառը խորտիկների 150 տեսակ են հաշվել։ Բայց ինչպես պատմում են, գլխավոր նորույթը թյունոսի ձկան պչին է։ Ճապոնացիները երդվում են, որ այդ կերակրատեսակը հրաշագործ հատկություններ ունի՝ խթանում է տեսողությունը, բարելավում ուղեղի աշխատանքը, ընդհանրապես բարերար ազդեցություն է գործում օրգանիզմի կենսագործունեության վրա։

Գլխավորը՝ որպեսզի «թյունոսի պչը» դոպինգ չհամարվի։

ՃԱՀԿԱՁՈՐ

«Բոլորս դահուկների վրա»

Անցած շաբաթ եւ կիրակի օրերին կրկին աշխույժով էր լցված գեղատեսիլ Ծաղկաձորը։

Այստեղ անցկացված «Բոլորս դահուկների վրա» մասսայական միջոցառման մասնակիցները վիճարկեցին ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության սահմանած գավաթը։

Շուրջ 100 մասնակիցները ներկայացնում էին հանրապետության տարբեր մարզերի միջնակարգ դպրոցների ութ թիմեր։ Քանի որ մրցումները մասսայական բնույթ էին կրում, ապա միայն ազատ ոճի դահուկավազքեր անցկացվեցին։ Տղամարդիկ եւ պատանիները մրցեցին 5 կմ, կանայք եւ աղջիկները՝ 3 կմ մրցասարածություններում։

Ահա թե ովքեր հաղթեցին անհատական մրցումներում. տղամարդիկ՝ Հակոբ Մանուկյան (Հրազդան), պատանիներ՝ Արտակ Հովհաննիսյան (Գյումրիի թիվ 38 դպրոց), կանայք՝ Սաթենիկ Թահիրյան (Հրազդան), աղջիկներ՝ Աննա Վարդանյան (Գյումրիի թիվ 38 դպրոց)։

Տղաների 4x5 կմ փոխանցումավազքում հաղթեցին Հրազդանի թիվ 2 դպրոցի, իսկ աղջիկների 4x3 կմ փոխանցումավազքում՝ Գյումրիի թիվ 38 դպրոցի պատվիրակները։

Անհատական մրցումներում հաղթած մասնակիցները հուշանվերներ ստացան, իսկ թիմային պայքարում առաջին տեղը գրաված Գյումրիի թիվ 38 դպրոցի հավաքականին հանձնվեց նախարարության սահմանած փոխանցիկ գավաթը։

ԹԵՆԻՍ

Հերթական ռեյտինգ-ցուցակը

Պրոֆեսիոնալ թենիսիստների միությունը (ATP) հրապարակել է աշխարհի ուժեղագույնների հերթական ռեյտինգ-ցուցակը։ Մարզասերների ուշադրությանն ենք ներկայացնում տղամարդ թենիսիստների առաջին ութնյակը։

Ցուցակը շարունակում է գլխավորել Փիթ Սամփրասը։ Սակայն օրերս Սան Խոսեի մրցաշարի եզրափակիչում Անդրե Աղասիից կրած պարտությունից հետո նրա եւ Պետր Կորդայի միավորների տարբերությունն ավելի նվազեց։ Ի դեպ, թենիսի գիտակները հիշեցնում են, որ Սամփրասը 1996 թ. սեպտեմբերից ի վեր ոչ մի մրցաշարի եզրափակիչ խաղում չէր պարտվել (այն ժամանակ նա Շտուտգարտի մրցաշարի վճռական խաղում պարտվեց Բորիս Բեկերից)։

1.	Փիթ Սամփրաս (ԱՄՆ)	3700
2.	Պետր Կորդա (Չեխիա)	3484
3.	Պատրիկ Ռաֆթեր (Ավստրալիա)	3250
4.	Յոնաս Բյորկման (Շվեդիա)	3022
5.	Մայքլ Չանգ (ԱՄՆ)	2785
6.	Եվգենի Կաֆելնիկով (Ռուսաստան)	2765
7.	Մարսելո Ռիոս (Չիլի)	2702
8.	Ալեխ Կորետխա (Իսպանիա)	2551

Իվանիշեւիչը դուրս է մնում խաղից

Բելգիայի Անտվերպեն քաղաքում սկսվել է եվրոպական համագործակցության մրցաշարը, որը բավական ներկայացուցչական է. մասնակիցների թվում են աշխարհի մի շարք ուժեղագույն թենիսիստներ։

Նրանցից մեկը՝ խորվաթ Գորան Իվանիշեւիչը, մեկնարկային խաղում անակնկալ կերպով պարտություն կրեց հոլանդացի Յան Սեմերինկից։ Ընդհանրապես Իվանիշեւիչը, որը երկար ժամանակ հաստատուն տեղ ուներ աշխարհի լավագույն տասնյակում, բավականին անկայուն խաղ է ցույց տալիս։ Վերջերս նա հաղթեց Սպլիտի միջազգայինում՝ վճռական հանդիպման ժամանակ առավելության հասնելով անգլիացի Գրեգ Ռուսեդսկու նկատմամբ, բայց մի քանի օր անց Դուբայի մրցաշարի առաջին իսկ խաղը տանուլ տվեց։

Առայժմ միայն զուգախաղերում

Նախկինում աշխարհի թիվ 1 ռակետ, գերմանուհի թենիսիստուհի Շթեֆֆի Գրաֆը, որը մոտ 8 ամիս չէր խաղում ծնկի լուրջ վնասվածքի պատճառով, վերադարձել է խաղահրապարակ։ Մի քանի անգամ իր վերադարձը հետաձգելուց հետո նա վերջապես մասնակցում է Հաննովերի մրցաշարին։ Ճիշտ է, առայժմ միայն զուգախաղերի մրցումներին։ Մեկնարկում Շթեֆֆի Գրաֆ-Բարբարա Ռիթներ երկյակը 6-3, 6-1 հաշվով հաղթանակ տարավ գերմանական մեկ այլ զույգի Մեյք Բաբելի եւ Վիլթրուդ Պրոբստի նկատմամբ։

ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՎ

Մեծ առավելությամբ

«Ուիթբրեդ» շուրջերկրյա առագաստանավային մրցարշավում նշանակալից իրադարձություն կատարվեց։ Առաջատարը՝ շվեդական «Իսֆ Լենգլիշը», որի նավապետը Պոլ Կայարդն է, շրջանցեց Հոռն հրվանդանը։ Ամենայն հավանականությամբ, այս առագաստանավն էլ առաջինը կհասնի վերջնակետին Բրազիլիայի Սան Սեբաստիան քաղաք։ Բանն այն է, որ նա 250 ծովային մղոնով առաջ է անցել մոտակա հետապնդողներից։ Իհարկե, սա լուրջ առավելություն է։ Սակայն մրցարշավին հետեւողները նշում են, որ մյուս մրցանակային տեղերի համար լուրջ պայքար կգնա մի քանի առագաստանավերի միջեւ։

Մի դրվագ Աֆրիկայի գավաթի խաղարկության ՀԱՀ-Նամիբիա խաղից, որը 4-1 հաշվով շահեցին ՀԱՀ-ի ֆուտբոլիստները

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Օրական 200 հազար շիշ գարեջուր

Ֆրանսիական «Կաստել» խումբը, որ արդեն 10 ամիս համագործակցում է Հայաստանի գործարար շրջանակների, մասնավորապես «Սիլ» խմբի հետ, ընդլայնում է իր տարածքները: Ինչպես տեղեկացրել էինք, նախանցյալ օրը ՀՀ-ում Ֆրանսիայի դեսպանատանը տեղի ունեցավ «Կոտայք» գարեջրի համատեղ արտադրության մեկնարկին նվիրված արարողություն: Ձեռնարկության մեջ «Կաստելի» մասնաբաժինը 71 տոկոս է, «Սիլ» խմբինը՝ 5 տոկոս, մնացյալը պատկանում է «Մուլտի» խմբին (որը, մեծ աղբյուրների հավաստմամբ, «Սիլի» ծյուղավորումն է) եւ 100-150 փոքր բաժնետերերի, որոնք, ըստ «Սիլի» տնօրեն Խաչատուր Սուքիասյանի, «ոչ ոքի չեն խանգարում, թող մնան»: «Սիլ» խմբի տնօրենը հաստատում է նաեւ, որ իր մասնաբաժնի մի մասը հասկացրել է, ավելի ստույգ՝ վաճառել է ֆրանսիական կողմին, որպեսզի նրանք ավելի ինքնուրույն լինեն եւ ծրագիրն ավարտին հասցնեն:

«Կոտայքի» արտադրության համար Հայաստան են բերվել աշխարհում այժմ գոյություն ունեցող բոլոր նորագույն սարքավորումներից: Այս մասին մեզ հաղորդեց «Կաստելի» ներկայացուցիչը: Սա կապահովի եվրոպականի պես բարձր որակ: Սկզբում գործարանը կթողարկի օրական 200 հազար շիշ, իսկ հետագայում՝ 350 հազար: «Կոտայքի» բափ հավաքելուն զուգընթաց 80-90 տոկոսով կրճատվի Հայաստան ներմուծվող գարեջրի քանակը: Կսկսվի նաեւ արտահանումը: Այս փուլում արդեն հետաքրքրություն են հանդես բերել ռուսական, ամերիկյան, Միացյալ էմիրությունների մի շարք ֆիրմաներ:

«Կաստելը» կատարել է մոտ 18 մլն դոլարի ներդրում: Առհասարակ ֆրանսիացիները գումարներ են հատկացրել թե շինարարության, թե սարքավորումների համար: Ինչ վերաբերում է հումքին (այդ թվում՝ շաքար, խցաններ, պիտակներ), ներդնողների նպատակն է հնարավորին չափ օգտագործել տեղականը, կամ ծեռք բերել կովկասյան տարածաշրջանից: Ծայրահեղ դեպքում միայն ներկրել Եվրոպայից:

«Կաստելը» ներդնողի դերում է հանդես գալիս նաեւ «Բջնի» բաժնետիրական ընկերությունում, որն այսուհետ կթողարկի ժամում 6 հազար շիշ հանքային ջուր: Այս ուրբաթ տեղի կունենա «Կաստել» ֆիրմայի խանութի բացման արարողությունը: Իսկ փետրվարի 22-ին ՀՀ վարչապետի հրավերով Հայաստան կայցելի ֆիրմայի նախագահ Պիեռ Կաստելը: Փետրվարի 23-ին նա կմասնակցի Աբովյանի գարեջրի գործարանի բացմանը նվիրված շքահանդեսին, ապա եւ նոր համատեղ գինու գործարանի շնորհանդեսին, որի անունը մինչ այդ գաղտնի է պահվում:

Ա. Գ.

ՍԵՓԱԿԱՆԱՇՆՈՐՀՈՒՄ

«Լիզին», «Ղողագործ», «Դվին»...

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Համաձայն ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության աճուրդների կենտրոնի, մինչեւ 1998 թ. մարտի 20-ը լրանում է 24 ձեռնարկությունների բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրության ժամկետը: Դրանց թվում կան մի քանի առանձնապես խոշոր ձեռնարկություններ. «Դվին» առեւտրաարդյունաբերական կոնցեռնը, (գնահատված է ավելի քան 3 մլրդ դրամ), Վանաձորի «Ավտոգենմաշ» եւ Երեւանի «Դողագործ» գործարանները (ավելի քան 1-ական մլրդ դրամ), Չարենցավանի «Լիզին» ձեռնարկությունը (328 մլն դրամ) եւ այլն:

Կենսատեխնոլոգիական «Լիզին» ձեռնարկության բաժնեգրման ժամանակամիջոցն ավարտվում է փետրվարի 20-ին, «Դվին» կոնցեռնինը՝ մարտի 13-ին, «Ավտոգենմաշինը», «Դողագործինը» եւ «Հակոբ Մեղապարտ» տպարանինը՝ մարտի 20-ին:

Ազատ բաժանորդագրության է հանված «Դվինի» բաժնետոմսերի 30, «Ավտոգենմաշի»՝ 73, «Հակոբ Մեղապարտի»՝ 48 տոկոսը: Ըստ ազդագրերի, մնացած մասը սեփականաշնորհվել է այսպես կոչված «ներդրումային սեփականաշնորհմամբ»:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի գթության քույրերի բժշկական քոլեջ-ինստիտուտը, որն ունի ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության պետական լիցենզիա, կատարում է 1997-98 ուսավա ընդունելություն նախապատրաստական բաժնում հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

1. Գթության քույրեր (եղբայրներ)-բժշկական գործի հետագա մասնագիտացմամբ
2. Գթության եղբայր ատամնատեխնիկ
3. Բուժական գործ բակալավր բարձրագույն կրթությամբ
4. Գթության քույր, բակալավր բարձրագույն կրթությամբ, ղեկավարումը մենեջեր
5. Ստոմատոլոգ

Հետդիպլոմային պատրաստման տարի (ինտերնատուրա)

Քոլեջ-ինստիտուտը միջազգային որակավորման դիպլոմ է ստացել Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության Իտալիայի, ԱՄՆ-ի, Հոլանդիայի գրասենյակների կողմից:

Քոլեջ-ինստիտուտն ավարտած ուսանողները հրավերով կստանան աշխատելու արտասահմանյան տարբեր երկրներում:

Քոլեջ-ինստիտուտը ՌԴ Կրասնոդարի մարզում օտար լեզուների համալսարանին կից բացել է Երեւանի գթության քույրերի բժշկական քոլեջ-ինստիտուտի 2 ֆակուլտետներ ստոմատոլոգիա, քույրական գործ բակալավր, անգլերեն, որպես բարձրագույն կրթություն:

Օտար լեզուների համալսարանը, որին կից բացվել են Երեւանի գթության քույրերի ինստիտուտի երկու ֆակուլտետները, ունի ՌԴ ընդհանուր մասնագիտական կրթության մինիստրության լիցենզիա եւ պետական ատեստատ 16086:

Ընդունելության համար անհրաժեշտ են հետեւյալ փաստաթղթերը.

1. Դիմում
2. Կրթության մասին վկայական
3. Լուսանկար 4 հատ 3 x 4 սմ. չափի
4. Բժշկական տեղեկանք ձեւ 086-ու
5. Վճարած գումարի անդորրագիր
6. Ծննդյան վկայականի պատճեն
7. Տեղեկանք բնակավայրից
8. Անձնագիր

Փաստաթղթերի համար վճարը 4000 դրամ:

Ուսուցումը վճարովի է: քոլեջ-ինստիտուտի նախապատրաստական բաժնում ուսուցումը 200 դոլարին համարժեք դրամ է:

Տեղեկությունների համար զանգահարել ամեն օր ժամը 10-17-ը, բացի կիրակի օրից, հետեւյալ համարներով՝
52-52-34 ռեկտոր
27-07-00 կազմակերպչական գծով օգնական

Փաստաթղթերը հանձնել հետեւյալ հասցեով՝ Կորյունի փողոց 15 (մուտքը բակի կողմից), 129 եւ 130 սենյակներ

Ռեկտորատ

Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանի մասնաճյուղ
Արեւելք-արեւելք ծրագիրը

հայտարարում է մրցույթ

մասնակցելու **«Հասարակական կազմակերպությունների ուսուցիչ/հրահանգիչներ»** թեմայով սեմինարի, որը տեղի կունենա ապրիլի 7-12-ը, Մոսկվայում (Ռուսաստանի Ֆեդերացիա):

Սեմինարը մասնակիցներին հնարավորություն կընձեռի զարգացնել իրենց մասնագիտական հմտությունները, ստանալ մեթոդաբանական աջակցություն ու ուսուցման նոր փորձ հետագա գործունեության համար:

Սեմինարին կարող են մասնակցել հասարակական կազմակերպությունների ուսուցիչ/հրահանգիչներ:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 1998 թ. մարտի 10-ը:

Անհրաժեշտ է ներկայացնել.

- ինքնակենսագրություն
- երաշխավորագիր
- հիմնավորում, թե ինչպես նշված միջոցառումը որքանով կնպաստի մասնակցի հետագա գործունեությանը

Ավելի մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել Հասմիկ Բեգլարյանին, Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանի մասնաճյուղ հետեւյալ հասցեով.

Այգեձորի 53բ. հեռ. 272119, 271713

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժին

Հայաստանում Ֆրանսիայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան

ՄԻՇԵԼ ԼԵԳՐԱՆ

ներկայացնում է

«ՀԱՅ-ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԱՅՍՕՐ»

Փետրվարի 19-ին
ժամը 17:00

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում (5-րդ հարկ)

Դասախոսությունը կընթանա ֆրանսերենով համաժամանակյա հայերեն թարգմանությամբ

Մուտքն ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58

ADANA
COMMERCIAL BANK

ԻՆՉՊԵՍ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Ադանա» բանկը հայտարարում է Հայաստան շտապ փոխանցումներ կատարելու ասպարեզում ծառայությունների ոլորտի ընդլայնման մասին: Այսուհետ 24 ժամվա ընթացքում ձեզ կարող են փոխանցումներ կատարել աշխարհի ցանկացած կետից եւ գործնականորեն Ռուսաստանի բոլոր տարածաշրջաններից՝ «Ադանա» բանկի, «Կրեդիտ-Մոսկվա» բանկի եւ Ռուսաստանի Արտաքին առեւտրի բանկի (Վնեշտորգբանկ) մասնաճյուղերի թղթակցական ցանցի միջոցով:

Մոսկվայից եւ Սանկտ Պետերբուրգից դրամական փոխանցումների իրականացման փոխսադրույքը՝ 1%: Ռուսաստանի տարածաշրջաններից փոխսադրույքը՝ 1% կամ առնվազն 10 դոլար:

Ձեզ սպասում ենք հետեւյալ հասցեներով՝

Մոսկվայում՝ «Կրեդիտ-Մոսկվա» ԲԱԲ
Մոնետչիկովսկի 6-րդ նրբանցք, 8 («Պավելեցկայա» մետրոյի կայարան): Հեռ. 237-55-93, 233-42-43

Սանկտ Պետերբուրգում՝ «Կրեդիտ-Մոսկվա», «Սանկտ-Պետերբուրգսկի» մասնաճյուղ
Սադովայա փող., 54 («Սադովայա» մետրոյի կայարան):
Հեռ. 310-19-67, 310-13-69

Երեւանում՝ «Ադանա» բանկ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երեւան, Նալբանդյան 5:
Հեռ./Ֆաքս՝ +(885)39 07157, +(885) 2 585980
Տելեքս՝ (64) 243340 ADANA SU

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԵՐԻ ՑԱՆԿԸ

Սանկտ-Պետերբուրգ, Բոլշայա Մորսկայա փ. 29	հեռ. (812)	312-78-00
Բլագովեշչենսկ, Սովետսկիյ նրբ. 65/1	հեռ. (4162)	42-10-47
Խաբարովսկ, Մոսկովսկայա փ. 7	հեռ. (4212)	33-58-13
Վիբորգ, Կրեպոստնայա փ. 16	հեռ. (81278)	2-53-02
Նախոդկա, Շկոլնայա փ. 19	հեռ. (42366)	4-69-71
Նովոռոսիյսկ, Սովետների փ. 47	հեռ. (86134)	5-74-14
Սոչի, Կարլ Լիբկնեխտի փ. 10	հեռ. (8622)	92-73-35
Կրասնոյարսկ, Լենինի փ. 143	հեռ. (3912)	21-85-29
Իրկուտսկ, Սվերդլովի փ. 40	հեռ. (3952)	24-16-72
Ստավրոպոլ, Կոմինտերնի փ. 7	հեռ. (8652)	26-17-54
Կալինինգրադ, Բոլնիչնայա փ. 5	հեռ. (0112)	34-05-00

Հայաստանի Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանի մասնաճյուղ
Արեւելք-արեւելք ծրագիր
հայտարարվում է մրցույթ

«Բալթյան լեզվաբանություն» թեմայով սեմինարին մասնակցելու կապակցությամբ, որը տեղի կունենա մարտի 10-13-ը Սանկտ Պետերբուրգում (Ռուսաստանի Ֆեդերացիա):

Սեմինարի նպատակն է քննարկել այնպիսի հարցեր, ինչպիսիք են բալթյան լեզուների ուսումնասիրության պատմություն եւ դրա վիճակը ուսումնասիրության տարբեր կենտրոններում, բալթյան լեզուների (լատվիերեն եւ լիտվերեն) եւ դիալեկտների պատմությունն ու կառուցվածքը, նշանավոր անձնավորություններ եւ հուշարձաններ, արխիվներ եւ ուսումնասիրությունների հնարավորություններ, ուսումնասիրությունների միասնական նախագծեր, կրթական սխեմաներ եւ տեղեկատվական ցանցեր:

Սեմինարին կարող են մասնակցել բալթյան լեզուների ուսումնասիրությամբ զբաղվող մասնագետներ:

Սեմինարի աշխատանքային լեզուներն են անգլերենը եւ ռուսերենը:

Անհրաժեշտ է ներկայացնել.

- ինքնակենսագրություն (CV),
- երաշխավորագիր,
- հիմնավորում, թե որքանով միջոցառումը կնպաստի մասնակցի հետագա գործունեությանը:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 1998 թ. փետրվարի 23-ը:

Ավելի մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել Հասմիկ Բեգլարյանին, Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանի մասնաճյուղ, հետեւյալ հասցեով.

Երեւան 19, Այգեձորի 53բ. հեռ. 272119, 271719, 271713

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան
(Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4):
Զանգահարել 72-89-83

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան
Նորքի V զանգ.,
հեռ. **64-93-89, 64-88-85**

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան, Ֆրունզեի փ. շենք 6, 34 բն., 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում:
Հեռ.՝ 44-97-40, 58-18-41
(«Հայրենիք» կինոթատրոնի մոտ):

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

36x7,5x15 մ չափերով երկաթե քանդվող անգար, որը կարելի է օգտագործել որպես պահեստ, արտադրամաս, ինչպես նաեւ այլ նպատակներով: Անգարը տեղադրված է Էջմիածնի շրջանի Ջրաշեն գյուղում: Գինը՝ 2000 դոլար:
Հեռախոս **23-41-03, 57-42-46**

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան 15 թաղամասում (Մազմանյան 14 (43)), 5/3 հարկ, փակ տնտեսական պատշգամբ:
Հեռ. **35-35-15**

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարան. Երեւան-23, Արշակունեաց 2. Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69149. Պատուէր 762. Տպաքանակը՝ 3500. Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 17. 02. 1998. Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@